

ГЛАС

ЛИСТ РЕПУБЛИЧКОГ
ФОНДА ЗА ПЕНЗИЈСКО
И ИНВАЛИДСКО
ОСИГУРАЊЕ

ОСИГУРАНИКА

ТЕМА БРОЈА: Србија са 29 земаља има закључене споразуме о социјалном осигурању, којима су уређена питања пензијског и инвалидског осигурања, здравственог осигурања, исплате пензија и других давања

КОНТАКТ ЦЕНТАР

Радним данима
8-15h

0700/017-017

по цени локалног позива

011/3060-680

за позиве са мобилног
телефона и из иностранства

НАЈВИШЕ ПЕНЗИЈА ИЗ НЕМАЧКЕ И АУСТРИЈЕ

ИЗДАВАЧ: Републички
фонд за пензијско
и инвалидско осигурање

ДИРЕКТОР:

Драгана Калиновић

**ГЛАВНИ И ОДГОВОРНИ
УРЕДНИК:**

Весна Анастасијевић

РЕДАКЦИЈА:

Париска бр. 9,
11000 Београд,
e-mail: glasosiguranika@pio.rs

СЕКРЕТАРИЈАТ:

011/2030-745
факс: 2638-201

**РЕДАКЦИЈА
ЗА ВОЈВОДИНУ:**

Мирослав Мектеровић
Житни трг бр. 3,
21000 Нови Сад
021/487-7754,
021/487-7789,
факс: 021/6624-359,
e-mail:
miroslav.mekterovic@pio.rs

ШТАМПА:

Штампарија
Службени гласник

ОГЛАШАВАЊЕ:

011/2030-745

Рукописи и фотографије
се не враћају.

Електронско издање:

www.pio.rs/glasosiguranika

И играчке на лекарском прегледу

Бројним активностима, богатим садржајима, са више од 70 излагача, Пролећни Роса фестивал здравља, који је под слоганом „Мисли раније, бирај здравије“ одржан 27. и 28. марта, привукао је велики број грађана и подсетио да је превенција најбољи лек. Сајам је одржан по 19. пут, а сви посетиоци у Дому војске Србије, у Београду, могли су да провере здравствени статус и сазнају више о очувању свог здравља.

Док је на бини наступало више од 1.000 људи са различитим програмима вежбања, плесова, промоција књига, трибина, еминентни стручњаци из здравственог система саветовали су посетиоце, који су могли на штандовима домова здравља и ординација да измере притисак, шећер у крви, висину и тежину. Проверавана је диоптрија и очни притисак, стање минерала и витамина у организму, обављан ултразвучни преглед колена, као и тестирања која указују на то да ли постоји ризик од дијабетеса, а нутриционисти су давали савете о исхрани.

Психијатри Клинике за психијатријске болести „Др Лаза Лазаревић“ тестирали су суграђане заинтересоване да провере да ли код њих постоји ризик од деменције, депресије и анксиозности. Учествовали су и лекари ВМА који су давали савете у вези са алергијама и проблемима са крпељима. Физиотерапеути су процењивали да ли постоји опасност од пада код старијих од 65 година, радили су функционални преглед колена и посебно тестирање са препрекама. Допринос су дали и лекари Завода за здравствену заштиту Железница Србије, који су обавили прегледе пулсним оксиметром, односно контролу процента кисеоника у крви, и проверу индекса телесне масе, док су стручњаци Клинике за ОРЛ Клиничког центра Ниш вршили прегледе ушних канала и бубне опне. Особама које користе терапију за хроничне болести савете су давали представници Фармацеутске коморе Србије.

Пролећни фестивал здравља значајан је и за здравствене раднике који су и овог пута могли бесплатно да присуствују акредитованим предавањима и да добију бодове за обнављање лиценце, док су ђаци, радно активно становништво и старији суграђани могли да присуствују трибинама. Теме предавања су се, пре свега, односиле на превенцију, важност хидрације, рационално коришћење антибиотика, балансирану исхрану... Заинтересовани су могли да сазнају шта заправо значи када су производи које купују обележени црвеном, жутом или зеленом бојом, као и да дегустирају здраве производе и напитке.

„Дечји кутак“ и „Болница за медведиће“ били су намењени најмлађим суграђанима који су могли да донесу најдраже играчке на „прегледе“ и да, у циљу разбијања страха од „белих мантила“, разговарају са медицинским радницима и студентима. У „Апотеци за медведиће“ били су присутни студенти фармације.

Др Милан Миленковић, гинеколог из Универзитетске болнице Каролинска у Шведској, који је учествовао у првој трансплантацији материце на свету, био је специјални гост фестивала, док је главни промотор била др Нада Мацура. Међу покровитељима фестивала били су Министарство здравља Републике Србије, Секретаријат за здравство града Београда, Фармацеутска комора Србије, Лекарска комора Србије, Агенција за лекове и медицинска средства Србије, Привредна комора Србије, Црвени крст Србије.

Фестивал здравља у Београду и овог пута је оправдао свој циљ који подразумева здравствено просвећивање свих генерација, развијање здравих животних навика, побољшање и унапређење здравља, што за резултат има бољи квалитет живота у разним сферама.

Ј. Оцић

ПОТПИСАН НОВИ ПРОГРАМ ДОСТОЈАНСТВЕНОГ РАДА СА МЕЂУНАРОДНОМ ОРГАНИЗАЦИЈОМ РАДА

Заједнички до најповољнијих решења

Министар за рад, запошљавање, борачка и социјална питања, Зоран Ђорђевић, потписао је са помоћником генералног директора Међународне организације рада и регионалним директором за Европу и Централну Азију Хајнцом Колером, замеником председника Уније послодаваца Србије, Иваном Ковачевићем, председником Савеза самосталних синдиката Србије, Љубисавом Орбовићем, и председником УГС „Независност“, Зораном Стојиљковићем, Програм достојанственог рада за период од 2019. до 2022. године.

Министар Ђорђевић је истакао да овај документ има за циљ да унапреди достојанствени рад путем кохерентног приступа за остваривање циљева постављених националним стратегијама развоја и преузетим обавезама које су садржане у Оквиру Уједињених нација за развојну помоћ (УНДАФ) и обухваћене циљевима одрживог развоја Уједињених нација и Споразумом о стабилизацији и придруживању Европској унији.

– Иако често имамо различита мишљења од послодаваца и синдиката, управо она доносе најбоља решења. Само заједничким радом и размењива-

Министар Зоран Ђорђевић са представницима МОП-а

њем идеја можемо донети одлуке које су најповољније за наше грађане, били они радници или послодавци. Битно је да сви имамо заједнички циљ, а то је стварање модерне, богате и развијене Србије која ће бити по мери свих грађана – нагласио је министар.

Према његовим речима, Министарство за рад се кроз предлоге за измене старих закона, обезбеђивање преквалификација и доквалификација, као и

спречавањем рада „на црно“, активно бави унапређењем положаја радника.

Ђорђевић је подсетио и да је Министарство, свесно проблема миграција, основало Координациони тим који чине еминентни стручњаци из различитих области и чланови Владе Републике Србије и додао да верује да ће њихови предлози бити плодотворни.

– Обавеза Републике Србије јесте обезбеђивање достојан-

ственог рада свим грађанима. Желимо да млади остану у Србији, да се овде школују, раде и оснују породице и да знањем и ангажовањем своју земљу учине још бољим местом за живот. Поред тога, верујемо да ће се вратити и они који су већ напустили своју земљу, али и да ће страни држављани препознати потенцијал који наша држава има и доћи овде да живе и раде – рекао је министар Зоран Ђорђевић.

Г. О.

Зоран Ђорђевић председава СЕС-у

Министар за рад, запошљавање, борачка и социјална питања, Зоран Ђорђевић, у наредних годину дана ће председавати Социјално-економском савету Србије. То је одлучено на седници СЕС-а одржаној 25. марта ове године. У протеклом периоду председавајући је био председник Уније послодаваца Србије, Милош Ненезић.

Социјално-економски савет је независно тело које чине представници Владе Републике Србије, репрезентативних удружења послодаваца и представници репрезентативних синдиката. Савет има 18 чланова.

Г. О.

ИСПЛАТА ПЕНЗИЈА И НАКНАДА ВАН ГРАНИЦА СРБИЈЕ

Највише пензија из Немачке и Аустрије

Републички фонд за пензијско и инвалидско осигурање редовно исплаћује пензије и новчане накнаде својим корисницима који живе ван граница Србије. Наиме, наша држава има закључене споразуме о социјалном осигурању са 29 земаља, којима су уређена питања пензијског и инвалидског осигурања, здравственог осигурања, исплате пензија и других давања.

За период јануар – децембар 2018. године, Фонд ПИО је исплатио пензије и новчане накнаде за 47.541 корисника са пребивалиштем у републикама бивше СФРЈ, а исплаћена средства укупно су износила 54.851.998,74 евра. На рачуне пензионера прошле године највише је исплаћено у Републици Српској (16.443.806,16 евра) и у Хрватској (12.761.590,64 евра).

Пензионерима који живе у бившим републикама СФРЈ пензије се исплаћују сваког месеца док је динамика исплате корисницима других држава нешто другачија. Због релативно малих износа пензија, које су претежно такозване сразмерне пензије, и високих провизија банака, Фонд излази у сусрет пензионерима те исплату врши тромесечно, а у случају веома ниских износа и шестомесечно.

Са појединим државама Фонд ПИО има и закључене споразуме о електронској размени података о чему смо, поред осталог, разговарали са Соњом Кишдобрански, начелницом Одељења за исплату пензија по међународним уговорима у Сектору за финансијске послове Фонда ПИО.

– Када је реч о споразумима о електронској размени података о чињеници смрти, подаци се размењују једном месечно, смањени су трошкови а и лакше је остваривање права из пензијског и инвалидског осигурања корисника који имају стаж у две државе. Ми имамо потписане споразуме са носиоцима пензијског осигурања Хрватске, Републике Српске, Македоније, Црне Горе и Словеније. Такође, за кориснике који живе у Црној Гори, Хрватској и Словенији није потребно достављање потврде о животу, тако да је размена у потпуности заживела – објашњава Соња Кишдобрански.

Како наводи наша саговорница, осим исплате пензија за кориснике са пребивалиштем у републикама бивше СФРЈ, пензије се исплаћују и корисницима са пребивалиштем у иностранству – у 27 земаља Европе, као и у САД, Мексико, Канаду, Аустралију, Нови Зе-

ланд. За 2018. годину, за укупно 13.017 корисника исплаћено је тачно 1.383.311.577,03 динара. Како се и очекује када је реч о овим подацима, највише је корисника у Немачкој, чак 8.356 грађана, и за њих је исплаћено 652.068.021,05 динара, као и у Аустрији где је за 2.126 корисника исплаћено 240.631.151,60 динара.

Истовремено, и друге државе исплаћују припадности једном броју грађана Србије, а у првом реду то су, такође, Немачка и Аустрија. Према подацима немачких носилаца осигурања за 2018. годину, за укупно 46.778 корисника исплаћено је више од 166 милиона евра на територији Републике Србије.

Према статистичким подацима Главног савеза аустријских носилаца осигурања за прошлу годину, укупно исплаћена давања на територији Републике Србије износе више од 118 милиона евра за 27.201 корисника.

Да подсетимо, смисао међународних уговора о социјалном осигурању јесте у томе да се осигураницима, односно држављанима држава уговорница који имају периоде осигурања навршене у тим земљама, омогући остваривање и коришћење права из пензијског и инвалидског, здравственог осигурања, односно осигурања за случај незапослености.

Соња Кишдобрански

гурања, односно осигурања за случај незапослености.

Одељење за исплату пензија по међународним уговорима чине: Одсек за контролу исплате пензија и Одсек за девизно пословање Фонда. У најкраћим цртама, послови који се овде обављају подразумевају обрачун и исплату пензија корисника са пребивалиштем у иностранству, контролу и исплату косовских пензија, као и обрачун и плаћање одштетних захтева са бившим републикама СФРЈ, те је од почетка примене споразума о социјалном осигурању са републикама бивше СФРЈ, у поступку прерачуна, испостављено више од 20.000 одштетних захтева. У Одељењу се обављају и послови обрачуна и плаћања фактура за медицинско вештачење по захтеву иностраног носиоца осигурања. Делокруг послова одељења обухвата и вођење девизног рачуна, аналитику задужења по основу више исплаћених пензија и прилива средстава по основу враћених пензија (по смрти корисника или у случају преплате).

Ј. Оцић

Годишњи додатак за словеначке пензионере

Завод за пензијско и инвалидско осигурање Словеније ће и у 2019. години својим корисницима исплатити годишњи додатак, чији износ зависи од висине пензије корисника, узимајући у обзир укупан износ пензије, односно пензију коју исплаћује словеначки Завод и сразмерни део који исплаћују инострани фондови. Годишњи додатак се креће у распону од 127 до 437 евра.

У складу с тим, свим словеначким пензионерима са пребивалиштем у Србији, а којих је тренутно 11.845 у исплати, словеначки пензијски Завод доставиће обавештење о годишњем додатку и изјаву, у којој пензионери треба да попуне податак о висини дела пензије коју им је исплатио Фонд ПИО Републике Србије за јануар 2019. Кориснику који попуњену изјаву достави словеначком Заводу за пензијско и инвалидско осигурање до 30.

априла, годишњи додатак биће исплаћен до 30. септембра 2019. године, а пензионерима који изјаву доставе до 30. септембра, годишњи додатак биће исплаћен до краја 2019. Уколико пензионери не попуне и не доставе изјаве у наведеним роковима, биће им исплаћен годишњи додатак од 127 евра.

Словеначки Завод наглашава да ће се пензионеру који је остварио право на сразмерну пензију

применом билатералног уговора висина годишњег додатка одредити у сразмерном делу.

У складу са важећим Споразумом између Републике Србије и Републике Словеније о социјалном осигурању, словеначки Завод је доставио обавештење о усклађивању пензија, према коме се, почев од 1. јануара 2019, пензије које исплаћују редовно усклађују по стопи од 2,7 одсто.

Г. О.

ПРАВО НА ПЕНЗИЈУ ПО МЕЂУНАРОДНОМ СПОРАЗУМУ

Захтев према месту пребивалишта

Бројни осигураници Републичког фонда за пензијско и инвалидско осигурање су део стажа остварили и радом у иностранству. Испуњењем услова за остваривање права на пензију, они неретко имају недоумице око тога који је најбољи начин да своја права остваре у свим државама у којима су радили. Поједини осигураници одлучују се да захтев пошаљу поштом оној држави у којој имају највише стажа, или из које очекују најповољнији износ пензије, а има и случајева да се при подношењу захтева у иностранству не „пријави“ стаж навршен у Србији, вероватно због погрешног очекивања да би српска пензија могла неповољно да утиче на инострану.

Овом приликом покушаћемо да помогнемо осигураницима који су остварили стаж у некој од 29 држава са којима Република Србија има закључен споразум о социјалном осигурању, док ће они који су радили у држави са којом споразум није закључен морати помоћ да потраже непосредно од носиоца осигурања у тој држави.

Пре свега, важно је нагласити да се захтев за пензију подноси искључиво у држави у којој осигураник има пребивалиште, односно да није потребно подносити појединачне захтеве за остваривање права у Србији и у другим земљама. Уколико осигураник има пребивалиште у држави са којом Република Србија нема закључен споразум, захтев се може послати путем поште носиоцу осигурања у држави у којој осигураник има навршен стаж, по избору. Циљ међународних споразума о социјалном осигурању јесте управо то да се олакша остваривање права и умање трошкови осигураницима. Захтев поднет у једној држави,

ви, сматра се захтевом за пензију у свим државама у којима осигураник има стаж. Да би се поступак несметано спровео у складу са овим правилом, важно је да подносилац захтева наведе све државе у којима је радио и да уз захтев приложи одговарајуће доказе о стажу. Уколико се доказима о стажу не располаже, потребно је у захтеву што прецизније навести послодавце и тачна места и периоде рада. Наравно, ово се односи на запослење, али и на обављање самосталне делатности, или на било који други рад који је према правним прописима поједине државе предвиђен као обавезно пензијско осигурање. Уколико осигураник није сигуран да ли је по основу свог рада био у пензијском осигурању, сугерише се да у захтеву такав период наведе, а у поступку ће се проверити да ли у иностранству постоји стаж по основу кога може да се оствари право на пензију.

Право на „самосталну пензију“

По подношењу захтева за пензију, прва обавеза Фонда је да утврди пензијски стаж навршен

у Републици Србији. Уколико је трајање тог стажа довољно за остваривање права на пензију, приступиће се доношењу решења и утврдиће се право на тзв. самосталну пензију. За овакву пензију, стаж навршен у иностранству није потребно урачунавати и из тог разлога није неопходно претходно тражити потврду од иностраног носиоца осигурања. По доношењу решења, у све државе у којима је навршен стаж упутиће се одговарајуће обавештење о захтеву, уз потврду стажа који је навршен у Србији и доказе о стажу у тој држави, као и обавештење о окончању поступка у Србији. На основу ове документације, инострани носиоци ће спровести поступак према прописима тих држава и одлучити о праву на пензију. Ово значи да остваривање права на пензију у Србији не значи да су услови испуњени и у иностранству, па је могућа ситуација да старосни пензионер мора да сачека навршење још неке године живота, или да инвалидски пензионер не испуњава иностране услове за инвалидску пензију. Наравно, могућа је и обрнута ситуација,

односно да су услови друге државе „блажи“, па да осигураник раније добије пензију из иностранства него у Србији. У случају да по спроведеном поступку осигураник добије српску пензију, али за инострану не испуни услове, потребно је да по испуњењу услова поново поднесе захтев, и то поново у држави у којој живи, без обзира на то што се тај захтев односи искључиво на инострану пензију.

Сразмерна пензија

У случају да стаж навршен у Србији није довољан за испуњење законских услова за пензију, неопходно је затражити потврде стажа из свих земаља у којима је тај осигураник радио. Пошто оваква ситуација може и знатно да одложи почетак коришћења пензије, пожељно је да осигураници и пре подношења захтева за пензију Фонду поднесу захтев за утврђивање стажа у иностранству. На тај начин могу и да избегну изненађења у погледу трајања навршеног иностраног стажа. По пријему потврда и испуњењу услова, решењем ће се утврдити право на сразмерну пензију, а у укупан стаж ће се сабрати сви навршени стажеве, или само инострани стаж који уз српски чини довољан збир за испуњење услова. На пример, према свим споразумима закљученим са државама насталим на подручју СФРЈ, стаж у трећој држави се узима у обзир само уколико је он услов за остваривање права. При одређивању висине пензије, у обрачун се узимају искључиво зараде остварене у Србији. Затим се висина пензије одређује као да је сав урачунат стаж навршен у Србији, а потом се од тако добијеног износа обрачунава сразмеран део који одговара уделу српског стажа у укупном трајању. Сличан принцип примењују и друге државе,

па тако не може да се догоди да, на пример, ниже зараде у Србији умање француску, словеначку, или канадску пензију, чега се осигураници често плаше. Корисник сразмерне пензије у Србији може да буде корисник самосталне пензије у другој држави, или чак може да користи и другу врсту пензије, па тако српски старосни пензионер може у другој држави да користи инвалидску, или породичну пензију. Од ових правила постоје изузеци, али ће референти који воде поступак на то правремено упозорити странке. Споразуми уређују и питање преузимања навршеног стажа који је краћи од минималног прописаног трајања за остваривање права, а та граница је најчешће постављена на 12 месеци, али је неким споразумима предвиђено остваривање права и за краћи стаж. У случају да постоји такво ограничење, инострани стаж на свој терет преузима носилац друге државе.

Уколико је осигураник радио у Републици Србији, а у време испуњења услова за пензију има пребивалиште у другој држави, захтев за пензију подноси носиоцу те државе који ће спровести све потребне радње у поступку и о захтеву обавестити наш Фонд, који ће затим спровести поступак као да је захтев непосредно примљен.

Искусни референти у Републичком фонду за пензијско и инвалидско осигурање неретко ће осигураницима моћи да помогну и правним саветима који се односе на иностране законске прописе, али се осигураницима ипак сугерише да евентуалне дилеме разреше у непосредном контакту са носиоцима осигурања у државама у којима су радили. Могућност да се наши грађани непосредно посаветују са стручњацима иностраних носилаца осигурања нарочито је олакшана на редовним међународним данима саветовања, када колеге из иностранства у просторијама Фонда у различитим градовима у Србији примају и саветују осигуранике. Ову могућност је већ искористио велики број задовољних будућих и садашњих пензионера.

Мирослав Мирић

Нова директорка Филијале Панчево

Од првог децембра прошле године на челу панчевачке филијале Републичког фонда за пензијско и инвалидско осигурање налази се Тања Вергић Топић. Рођена је 1974. године у Панчеву, где је завршила Гимназију, а 1998. је дипломирала на Правном факултету у Београду. Правосудни испит је положила 2001. године.

Од 1999. до заснивања радног односа у Фонду радила је у Основном суду у Панчеву. Прво као приправник, а затим је девет година обављала послове секретара суда, да би након тога радила и као самостални саветник.

Удата је и има двоје деце.

Тања Вергић Топић

ЈОШ ЈЕДНО ПОМАГАЛО ЗА СЛЕПА ЛИЦА О ТРОШКУ ПИО ФОНДА

Дејзи плејер за лакше читање и писање

Министарство за рад, запошљавање, борачка и социјална питања саопштило је да је ступио на снагу нови Правилник о изменама и допунама Правилника о начину остваривања права на специјална помагала за читање и писање.

На основу Правилника, поред Брајеве писаће машине, репродуктора и говорног софтвера за српски језик, међу специјална помагала која се обезбеђују из средстава Републичког фонда за пензијско и инвалидско осигурање уврштено је још једно помагало – дејзи плејер.

– Увођење могућности да слепа лица, поред већ прописаних, остваре и право на ово савремено помагало јесте корак напред у настојању да се овој категорији лица омогуће лакше и брже читање и писање. Чинимо све, у оквиру могућности ресорног Министарства, да особе са инвалидитетом имају једнаке могућности за остваривање својих права – изјавио је министар Зоран Ђорђевић.

DAISY (Digital Accessible Information System – дигитално приступачан информациони систем) јесте технички стандард за дигиталне аудио књиге, часописе, новине и сл. намењене слепим и слабовидим особама или онима које имају тешкоће са читањем штампаног материјала (дислексија, когнитивне тешкоће). Дејзи плејер уређаји су изузетно корисно средство у свакодневном животу и раду особа оштећеног

Подршка особама са инвалидитетом

Према речима министра за рад, запошљавање, борачка и социјална питања, Зорана Ђорђевића, за удружења особа са инвалидитетом (ОСИ) ове године је издвојено око 266 милиона динара, што је 26 милиона више у односу на претходну годину. Министар је потписао уговоре са 34 савеза удружења особа са инвалидитетом којима су додељена средства на Програмском конкурс за унапређење положаја ОСИ, саопштило је Министарство. Ђорђевић је навео да је брига о особама са инвалидитетом и унапређење њихових услова живота био и остао приоритет рада Министарства и додао да ће се сваке године за те намене издвајати све више средстава, у складу са могућностима државе. Истакао је да су транспарентност и правилна расподела средстава и даље најбитнији у току реализације пројеката.

вида јер претварају писани материјал у аудио запис и на тај начин им омогућавају да читају. Поред тога, ови уређаји омогућавају квалитетно снимање и репродукцију материјала.

Право на дејзи плејер остварује слепо осигурано лице, члан библиотеке или слепо дете које се налази на школовању до навршених 26 година живота.

У складу са Правилником, поступак за остваривање права на дејзи плејер, као и на друга наведена помагала, покреће се на захтев слепог лица, а за слепо дете осигураника на захтев осигураника, у филијали, односно служби филијале Републичког фонда за пензијско и инвалидско осигурање, који доноси решење о праву на помагало, ако су испуњени прописани услови, наводи се у саопштењу ресорног Министарства.

Г. О.

У Берлину после седам година

Међународни саветодавни дани између носилаца пензијског и инвалидског осигурања Републике Србије и Савезне Републике Немачке одржани су 19. и 20. марта у Берлину. У главном граду Немачке дани разговора су последњи пут одржани 2012, дакле пре седам година, док су у међувремену организовани у другим градовима.

Саветодавне дане организовао је Служба за информације и саветовање Немачког пензијског осигурања (Deutsche Rentenversicherung), уз координацију Питера Шперлинга, главног организатора ових догађаја.

О томе како су дани разговора протекли и због чега су се странке овог пута најчешће обраћале за савете, разговарали смо са Наташом Куљић из Одељења за ПИО по међународним уговорима Дирекције Фонда, која је била један од саветодаваца.

– Дани разговора у Берлину протекли су веома успешно. Организација је била на високом нивоу, што је и типично када је Немачка у питању, и сав посао је ефикасно обављен. Оно што је било другачије овог пута јесте профил странака. Немачки пензијски фонд

Мирјана Камбер, Дамир Богдан, Марија Јелић, Алекса Гој, Питер Шперлинг и Наташа Куљић

је позив за ове саветодавне дане већим делом упутио младим високообразованим осигураницима који имају стаж осигурања навршен у Србији, а који су тренутно на раду у Немачкој. У складу с тим, у великом броју случајева давали смо савете осигураницима у вези са подношењем захтева за утврђивање стажа, а некима смо и на лицу места, непосредним увидом у базу, давали

податке који се налазе у евиденцији. Такође, велики број странака је претходни стаж у Србији остварио по основу самосталне делатности, па смо им, с тим у вези, појаснили измене Закона о ПИО које се тичу матичне евиденције. Честа питања односила су се и на поновни захтев за остваривање права на инвалидску пензију, а странкама је предочен и значај престанка осигурања у Немачкој, да би се вршила исплата пензије у Србији – наводи Наташа Куљић.

За два дана разговора савете је добило 120 странака, а да би свако био примљен у заказаном термину, саветодавци из две државе поделили су се у четири тима. Поред Наташе, саветодавци из Фонда ПИО били су и Дамир Богдан, начелник Одељења за ПИО по међународним уговорима у Дирекцији Покрајин-

ског фонда, Јулијана Радовиновић, помоћник начелника истоименог одељења у Дирекцији Фонда, као и Марија Јелић из истог одељења, док су савете са немачке стране пружали Мирјана Камбер, Алекса Гој, Дирк Отремба и Марен Рудолф, уз свесрдну помоћ преводиоца из немачког пензијског фонда, Слободана Манојловића.

Као и увек до сада, колеге из два фонда искористиле су прилику за размену ургенција у вези са поступцима који су у току, како би се што брже окончали и разјасниле евентуалне недоумице.

– Сарадња са колегама из Немачке је по правилу била веома садржајна, пријатна и конструктивна, разменили смо значајне информације, а резултат тога је и да су странке биле веома задовољне пруженом услугом и добијеним информацијама и саветима. Значајно је и то да су осигураници изразили жељу да се дани разговора поново ускоро организују у Берлину, односно

Дани разговора са Аустријом у априлу

Први наредни саветодавни дани заказани су већ за 9. април у Краљеву, односно за 10. април у Београду, када ће се са странкама срести саветодавци из пензијских фондова Србије и Аустрије. Термине доласка странке већ увелико заказују на број телефона 011/2030-745 радним данима од 8 до 15.30 часова, а све што их интересује у вези са правима из пензијског и инвалидског осигурања и стажом оствареним у једној од ове две државе моћи ће да питају стручњаке из нашег Фонда ПИО и аустријског Завода за пензијско осигурање (PVA) током два саветодавна дана, од 9 до 17 часова.

да се на нове саветодавне дане у овом граду не чека опет неколико година – каже Наташа Куљић.

Према тренутно утврђеном плану, дани разговора између Србије и Немачке у нашој земљи би требало да се одрже 24. септембра у Краљеву и 25. и 26. септембра у Београду.

В. Кадич

Интернационални дани разговора

РФ ПИО организује међународне саветодавне дане сваке године са носиоцима осигурања Немачке, Аустрије, Хрватске, Мађарске, Македоније, Црне Горе и Босне и Херцеговине. На саветодавним данима експерти из области пензијског осигурања Фонда ПИО и надлежних носилаца осигурања поменутих држава пружају осигураницима и корисницима права бесплатну стручну помоћ и савете.

У разговору са представницима надлежних организација, странке добијају тачне и конкретне информације о статусу у коме се налази њихов предмет, односно о фази поступка, висини права и условима за њихово остваривање. На тај начин се, заједнички, умногоме доприноси разрешењу спорних ситуација и убрзању поступка остваривања права.

У 2018. години, на свим саветодавним данима, пружена је стручна помоћ и дати савети за укупно 778 осигураника и корисника права.

Подсећамо да на сајту Фонда, у рубрици Актуелности, грађани могу да се информису о распореду одржавања саветодавних дана.

Ј. О.

Наменски трансфери за 144 локалне самоуправе

Министар за рад, запошљавање, борачка и социјална питања, Зоран Ђорђевић, потписао је са представницима 144 локалне самоуправе уговоре о наменским трансферима у вредности од 700 милиона динара за унапређење постојећих и развијање нових услуга социјалне заштите у тим срединама. Уговори су потписани на основу Уредбе о наменским трансферима у социјалној заштити из 2016. године.

Како је истакао министар Ђорђевић, овогодишњи обухват јединица локалне самоуправе је знатно већи него претходних година јер је први пут укључено 19 локалних самоуправа из АП Косово и Метохија, које су добиле око 130 милиона динара.

Ове године је у обрачун враћено и 16 локалних самоуправа које прошле године нису добиле средства због ненаменског трошења новца, непостојања извештаја о трошењу средстава или због непостојећег или недовољног учешћа буџета локалне самоуправе у финансирању услуга.

Остају олакшице за превоз у Нишу

Пензионери са најнижим примањима и даље ће остваривати повластице у градском превозу, одлучено је на седници Градског већа Ниша. Наиме, након последњег повећања пензија један број Нишлија старијих од 70 година изгубио је право на бенефиције, јер је лимит за повластице у вожњи био износ до 25.283 динара. Новом одлуком та граница је подигнута на 26.547 динара, што је омогућило за око хиљаду нишких пензионера да поново остваре право на ову повластицу. Из руководства града подсећају да се бригом о најстаријим и материјално најугроженијим грађанима испуњава обећање које је јесенас дато пензионерима. Најављују се и нове погодности и попусти за најстарије Нишлије.

Голубачки град отворен за посетиоце

Обновљена тврђава Голубачки град свечано је отворена 29. марта у присуству председника Србије Александра Вучића, премијерке Ане Брнабић и европског комесара Јоханеса Хана.

Реконструкција Голубачке тврђаве почела је у септембру 2014. и у њу је уложено 8,5 милиона евра, од тога 8,36 милиона евра из ИПА фондова и од Аустријске развојне агенције.

Занимљиво је да ће Голубачки град бити подељен на четири зоне: зелену, плаву, црвену и црну, а улазнице ће коштати од 150 до 1.200 динара. Млађи од 18 година моћи ће да уђу само у зелену зону, док ће остале три зоне моћи да обилази највише пет посетилаца у једној тури, и то само у пратњи водича.

После обнове тврђаве, уследиће градња комерцијалних садржаја: ресторана, бициклистичких стаза, спортских терена, базена, рибарског села, апартмана, атељеа за уметнике и марине за чамце.

После комплетног уређења и изградње свих додатних садржаја, општина Голубац очекује да ће се овде отворити више од 100 радних места и да ће од туристичких посета годишње зарађивати око пола милиона евра.

Отворен Природњачки дом у Обреновцу

У Обреновцу је, у Арборетуму, свечано отворен Природњачки дом. Објекат поседује три етаже са техничким и заједничким просторијама, конференцијску салу и у таванском делу изложбени простор са препарираним инсектима, птицама и дивљим животињама.

Планирано је да Природњачки дом буде оаза за ученике основних и средњих школа, децу из обданишта. Арборетум ће моћи да посети сви заинтересовани Обреновчани а посебна намена новоизграђеног објекта јесте извођење наставе у природи. Први су организовано оазу зеленила и чисте природе посетили предшколци из вртића „Цврчак“ за које је одржано интерактивно предавање на тему значаја биодиверзитета.

Обреновачки Арборетум простире се на површини од 1, 66 хектара, са 40 листопадних и 20 четинарских заштићених врста.

Карневал у Прилепу: Лесковчани најбољи

Карневалска група Туристичке организације Лесковца (ТОЛ) учествовала је на 18. Међународном, традиционалном карневалу „Прочка 2019“ у Прилепу где су били први у укупном пласману.

На карневалу у Прилепу надметале су се екипе из Македоније, Турске, Грчке, Црне Горе, Бугарске, Албаније, Хрватске и Србије, са више од хиљаду учесника. Најбројнији су били карневалисти из Србије а међу њима су се посебно истакли такмичари из Врњачке Бање.

По оцени стручног жирија, прво место за „најбољу савремену маску“ освојила је плесна карневалска група „Метаморфоза“ из Лесковца (на слици) и за то је добила прву „Благодарницу“.

Нови Сад: сајамови образовања и запошљавања

Четрнаести међународни сајам образовања „Путокази“ одржан је почетком марта на Новосадском сајму, с циљем промоције образовања за све узрасте и афирмације доживотног учења. Истовремено, у организацији града Новог Сада и Новосадске филијале Националне службе за запошљавање, одржан је и 28. сајам запошљавања.

Члан Градског већа за привреду града Новог Сада, Милорад Радојевић, том приликом је истакао да је паралелно одржавање сајма запошљавања и сајма образовања шанса за студенте и ђаке да од послодаваца сазнају који су профили тражени и сходно томе усмере будуће образовање.

На 28. сајму запошљавања 69 послодаваца је понудило више од 1.300 радних места у комерцијалној, трговачкој, грађевинској, угоститељској, текстилној, економској, саобраћајној и ИТ струци. Истог дана у Конгресном центру „Мастер“ Новосадског сајма за више од 400 послодаваца из Новог Сада одржана је и презентација јавних позива и конкурса за реализацију програма и мера активне политике запошљавања НСЗ, Покрајинског секретаријата за привреду и туризам и града Новог Сада за 2019. годину.

Паралелно са Сајмом образовања, одржан је и веома посећен Сајам књига и изложба уметности.

Регионални стамбени програм у Војводини за избегла и расељена лица

У Скупштини АП Војводине одржан је 6. марта састанак о напретку Регионалног стамбеног програма за избегла и расељена лица на територији Покрајине. Овај програм се спроводи у 39 јединица локалних самоуправа у Војводини и састоји се од изградње станова и кућа, пакета грађевинског материјала, куповине сеоских домаћинстава.

– Највећи број општина ради то изразито одговорно и стићи ће да реализује оно што је код њих, али постоји неколико општина и градова у Војводини који су тренутно у доцњи – рекао је комесар за избеглице и миграције Републике Србије Владимир Цуцић и подсетио да је рок за завршетак овог посла крај године.

Представницима градова и општина из Војводине обратили су се и Огњен Бјелић, покрајински секретар за регионални развој, међурегионалну сарадњу и локалну самоуправу, Предраг Вулетић, покрајински секретар за социјалну политику, демографију и равноправност полова, Душко Ђутило, директор Фонда за пружање помоћи избеглим, прогнаним и расељеним лицима АП Војводине, и представници Комесаријата за избеглице и миграције и донатори. С друге стране, и представници локалних самоуправа у Војводини имали су прилику да изложе изазове са којима се суочавају.

Нови Сад: обележен Светски дан шума

На Светски дан шума, 21. марта, ЈКП „Градско зеленило“ и новосадски Пољопривредни факултет обележили су и 45 година од оснивања смера Хортикултура и пејзажна архитектура на том факултету. Тим поводом одржан је стручни скуп „Иновације у хортикултури и пејзажној архитектури“, који је отворио др Вук Радојевић, покрајински секретар за пољопривреду, водопривреду и шумарство.

Радојевић је подсетио да је Покрајински секретаријат за пољопривреду кроз буџетски фонд за шуме у протекле три године уложио више од 600 милиона динара за унапређење ове области.

– На тај начин до сада је пошумљено око 275 хектара на територији АП Војводине. Највише је уложено у изградњу шумских путева, да би се повећала отвореност шума и да би била ефикаснија њихова експлоатација – истакао је Радојевић.

Покрајински секретар је истог дана, са шефом Катедре за хортикултуру и пејзажну архитектуру, проф. др Сашом Орловићем, и директором ЈКП „Градско зеленило“, Милошем Егићем, посадио стабла црне тополе код насеља Шангај поред Новог Сада.

Дођите да певамо заједно

Универзитет за треће доба „Ђуро Салај“ организује аудицију за хор „Могу, дођи да видиш“. У понедељак, 1. априла, од 18 до 20 часова на сцени „Театра 78“ заинтересовани ће имати прилику да на великој сцени испробају своје вокалне способности.

Инспирисани успехом претходних манифестација, које су окупљале више од неколико стотина талентованих учесника, од овог пролећа Универзитет за треће доба у свом саставу имаће и хор, који ће први пут наступити 13. децембра на догађају „Могу, дођи да видиш“.

Аудиција је намењена заинтересованим Београђанима старијим од 55 година, који исказују интересовање за музику и тимски рад и желе да се баве хорским певањем.

У Ресавској 78 кандидати ће радити вежбе распевавања и провере слуха. Након тога изводиће композицију по сопственом избору коју су претходно припремили.

Универзитет за треће доба кроз разноврсне активности, догађаје и програме које организује на свакодневном нивоу подржава концепт активног старења.

Заинтересовани могу да се пријаве на телефон број 063/375-401.

МИНИСТАР ЗОРАН ЂОРЂЕВИЋ ПОСЕТИО ЗРЕЊАНИН

Поклон – санитарско возило

Министар за рад, запошљавање, борачка и социјална питања, Зоран Ђорђевић, посетио је Зрењанин 1. марта ове године и том приликом уручио градоначелнику Чедомиру Јањићу кључеве новог санитарског возила за потребе Центра за социјални рад у том граду. Санитарско возило, вредно око пет милиона динара, донација је Министарства за рад.

– Не могу да кажем да бих волео да га користе често. Волео бих да га никада не користе. Али, верујем да ће свако његово коришћење спасавати нечији живот и да има своју сврху – рекао је Ђорђевић и истакао да је током посете Зрењанину у Градској кући разговарао са представницима локалне самоуправе, установа социјалне заштите и других институција из ресора.

– Посету смо искористили и да поразговарамо о заједничким плановима за будућност, као и о томе шта треба унапредити. Успеси ових институција су видљиви, а Министарство ће увек гледати да помогне како би биле функционалније у свом раду – рекао је Ђорђевић и захвалио градоначелнику на пажњи коју посвећује раду тих установа.

Министар је нагласио да ће у наредном периоду наставити да обилази установе социјалне заштите у целој Србији, јер то је најбољи начин да се види права слика рада и положаја запослених, као и квалитет услуга које се пружају.

Радни састанак у Градској кући

– Желимо да побољшамо услове рада у свим установама социјалне заштите јер ће само тако запослени моћи грађанима да пруже све што им је неопходно за лакши живот. Посетом установама и разговором са запосленима и руководством можемо најбоље да чујемо и видимо шта им недостаје и да заједно нађемо прави начин да им помогнемо у складу са нашим могућностима – рекао је министар.

Градоначелник Чедомир Јањић је захвалио на донацији и истакао да Зрењанин издваја значајна средства за социјалну

заштиту и да има добру сарадњу са Министарством за рад и другим институцијама на свим нивоима.

Радном састанку у Градској кући присуствовао је и државни секретар у Министарству за рад, запошљавање, борачка и социјална питања, Ненад Нерић, представници локалне самоуправе и директори установа које су у надлежности овог министарства.

На крају посете министар Ђорђевић је обишао и зрењанинску филијалу Националне службе за запошљавање.

Мирослав Мектеровић

ПОВЕРЕНИЦА И АМБАСАДОРКЕ ПОВОДОМ ОСМОГ МАРТА У СВРЉИГУ

Посета „женској” општини

Повереница за заштиту равноправности Бранкица Јанковић, са амбасадоркама Аустралије, Канаде, Словачке и Румуније – Рут Стјуарт, Кети Чабом, Дагмар Репчековом и Оаном Кристином Попа, боравила је 8. марта у Сврљигу, општини која је један од добитника награде Повереника за општину/град једнаких могућности за 2018. годину, и на чијим су свим челим позицијама жене.

Повереница за заштиту равноправности је истакла да је Осми март провела у Сврљигу као знак подршке женама јер, како је рекла, верује да је теже превазилазити баријере у мањим местима и градовима него

у Београду, а да је бити политичарка на локалном нивоу и водити општину нешто што са собом носи велики број изазова и препрека.

– Путујући по Србији често се уверавам колико је тешко женама у мањим местима, не само због неразумевања и разних очекивања околине, већ и због тога што се и саме споро одричу родно додељених улога. Зато морамо активно да радимо на томе да променимо неадекватне друштвене моделе понашања који отежавају живот женама и мушкарцима. Сврљиг је одличан пример за то, будући да су жене које овде живе у пракси показале да

Повереница Бранкица Јанковић и амбасадорке у Сврљигу

је равноправност могућа и колика је њена вредност. Оне су доказ да остваривање права жена не значи угрожавање му-

шкараца и да само равноправни можемо градити успешно друштво – казала је Јанковић у Сврљигу.

Повереница је истакла да је положај жена у Србији и даље оптерећен бригама и проблемима, али су оне показале да су спремне да се боре и било би добро да не буду саме него да с мушкарцима заједно граде будућност. Она је навела да јој се највећи број притужби упућује за породилско одсуство и матерински додаток, а да културно и пословно окружење највише доприноси неједнакости у нашој земљи. Држава и институ-

ције раде свој посао кроз одређене препоруке и законе, али, подсетила је, и поред Закона о спречавању насиља у породици, прошле године у породичном насиљу је убијено 30 жена.

Током посете Сврљигу, повереница и амбасадорке су разговарале са женама које воде општину и многе установе, са успешним предузетницама и женама са села.

Председница општине Сврљиг, Јелена Трифуновић, иста-

кла је да жене из овог места, без обзира на бројне препреке, успешно воде бизнис заснован на традиционалним женским вештинама, али уз примену савремених пословних трендова.

– Иако смо ми једна мала, неразвијена општина са претежно старачким становништвом, имамо висок ниво свести о положају жена и не правимо разлику да ли је на јавним функцијама жена или мушкарац. Уживам исто поверење као и мој претходник, прихва-

там сваку критику, а они једнако цене моје мишљење, суд и одлуку. Сигурна сам да је ово општина која нема предрасуда – навела је Јелена Трифуновић.

Амбасадорке су изнеле искуства својих земаља, а током посете са повереницом састале су се и са представницама локалних организација за заштиту женских права, обишле су задругу „Сврљижанка“ и фирму „Victoria style“.

С. Ђорђевић

ФИНАНСИРАЊЕ ПОЉОПРИВРЕДЕ УЗ ПОДСТИЦАЈ ДРЖАВЕ

Још веће мере подршке

Привредна комора Војводине (ПКВ) организовала је 15. марта у Новом Саду скуп „Финансирање пољопривреде уз подршку државе у 2019. години“, на коме су представници Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде, Покрајинског секретаријата за пољопривреду, водопривреду и шумарство, и војвођанских фондова – Развојног фонда АПВ, Покрајинског фонда за развој пољопривреде и Гаранцијског фонда АП Војводине представили погодности које се нуде пољопривредницима за финансирање и унапређење производње у овој години.

Према речима Бошка Вучуревића, председника ПКВ, мере Владе Републике Србије и Покрајинске владе су координисане, тако да се јединствена аграрна политика спроводи на територији целе Србије.

– Републичка и Покрајинска влада чине значајне напоре да помогну пољопривредним газдинствима да се обезбеди боља конкурентност наших произвођача на домаћем, али и на светском тржишту. С друге стране, ПКВ ће наставити регионално повезивање привредних субјеката из аграра и давати им неопходну подршку за излазак на нова, трећа тржишта – рекао је Вучуревић.

Помоћник министра пољопривреде, шумарства и водопривреде, др Ненад Катанић, представио је мере подршке тог министарства истичући да је за ту сврху

Др Ненад Катанић представља мере државе

намењено 38 милијарди динара из буџета. Катанић је навео да је циљ ових мера подстицање прераде пољопривредних производа и унапређење сточарске производње, као и стимулисање младих да остану на селу. Истакао је да су за поједине сточарске сегменте знатно повећане субвенције, да су издвојена додатна средства за субвенције по хектару, као и да су давања за органску производњу повећана за 120 одсто у односу на конвенционалну биљну производњу. Када је сточарство у питању, нагласио је Катанић, најважније је да је продужено важење уговора о слободној трговини са Турском подизањем квоте са пет хиљада на скоро десет хиљада тона за јунеће месо.

– Значајна средства определили смо за субвенционисање у говедарству, и то за товно говедарство, увели смо нове мере и повећали износ субвенција. Оче-

кујемо да ће резултати ове године у том делу бити знатно бољи – рекао је Катанић и додао да су повећане субвенције за уматичене крмаче, и да сада износе 15.000 динара, да за товљенике остаје хиљаду динара, да је код товних јунади субвенција подигнута са 10.000 на 15.000 динара, док код оваца и коза остаје 7.000 динара за уматичена грла, а 2.000 динара за јагњад и јарад испоручену кланици.

Катанић је навео и да је, на иницијативу пољопривредника, а препознајући дизел гориво као веома важан инпут у пољопривредној производњи, раније предвиђених 1.200 динара за регресивно гориво пребачено на хектаре, тако да ће ове године са четири хиљаде тај износ бити повећан на 5.200 динара по хектару.

Када је у питању воћарска производња, Катанић је казао да су правилници остали идентични, али је најавио да постоји

шанса да износ субвенција буде много већи уколико буде било довољно средстава. Истакао је и да је у органском систему производње износ субвенција по хектару повећан са 70 на 120 процената.

Младен Петковић, помоћник покрајинског секретара за пољопривреду, водопривреду и шумарство, рекао је да је за пољопривреду најважније да постоји континуитет у мерама које се спроводе у оквиру аграрних политика.

– И ове године су, као и претходних, расписане конкурсне линије за пољопривредну производњу – пре свега за подизање воћарских засада, опрему за подизање противградних мрежа, системе за наводњавање, за производњу у заштићеном простору и за опремање сточарских фарми. Конкурси су завршени 15. марта и за све је било изузетно велико интересовање – рекао је Петковић и додао да ће ускоро бити расписани и конкурси за старт-ап подршку младима у руралним подручјима, за органску производњу, као и конкурс за средње пољопривредне школе и научноистраживачке институције.

Скуп у Привредној комори Војводине организован је уз логистичку подршку система пољопривредних информација „Инфо тим логистика“ ДОО и медијску подршку друштва „Дневник-Пољопривредник“ АД Нови Сад.

Мирослав Мектеровић

ИСТРАЖИВАЊЕ О СТАВОВИМА И РАЗМЕНИ МЕЂУ ГЕНЕРАЦИЈАМА

Помоћ потребна скоро половини старијих

У Црвеном крсту Србије (ЦКС), у Београду, 13. марта је одржана конференција „Међугенерациски ставови и размена“ на којој су представљени резултати историменог истраживања. Црвени крст је истраживање спровео уз подршку Кабинета министарке без портфеља задужене за демографију и популациону политику, уз сарадњу Центра за одговорну акцију.

Демографско старење је присутно широм света што пред доносиоце одлука ставља захтеве на које треба одговорити, те је циљ истраживања био да се на основу података дају препоруке за јавне политике које би требало да унапреде однос унутар и између генерација.

Скупу су присуствовали министарка без портфеља задужена за демографију и популациону политику проф. др Славица Ђукић Дејановић, повереница за заштиту равноправности Бранкица Јанковић, в. д. помоћника министра у Министарству за рад, запошљавање, борачка и социјална питања Сузана Мишић и генерални секретар ЦКС Љубомир Миладиновић.

Министарка Славица Ђукић Дејановић, која је и председница Савета за унапређење међугенерациске сарадње и солидарности, подсетила је да подаци о демографском старењу европског становништва указују на то да је сваки четврти грађанин старији од 60 година, а сваки пети од 65, и да ће, ако се овај тренд настави, 2050. године број особа старијих од 60 бити за трећину већи.

Званична статистика је код нас слична. Просечна старост становника Србије је 43 године, а приметна је феминизација старења – жене чине 57,5 одсто у популацији старијих. Министарка је указала да демографске промене изискују прилагођавање социјалних и пензијских система, смањење стигма-

Учесници конференције „Међугенерациски ставови и размена“ у Црвеном крсту Србије

тизације старијих, унапређење услуга здравствене заштите, а да је за квалитетан живот без обзира на доб неопходно омогућити и равноправно запошљавање, адекватне услове становања, целоживотно учење. Поред мера за активно старење, сарадња и солидарност су неопходне да би се сачувала драгоценна знања и искуства старијих и омогућио трансфер знања међу генерацијама.

Славица Ђукић Дејановић, као председница Међуресорне радне групе за спровођење агенде УН о одрживом развоју до 2030. године, указала је и на то да међугенерациска сарадња превазилази сарадњу међу генерацијама, да обликује све области живота, те да је због тога неопходан развој међугенерациске комуникације и заједнички рад на бољој и одрживијој будућности. Потребно је такође, истакла је Ђукић Дејановић, младима омогућити услове за достојанственији рад.

О неопходности развијања међугенерациских и мултигенерациских заједница говорио је и генерални секретар ЦКС Љубомир Миладиновић. Он је навео да је представљено истраживање спроведено у децембру 2018. и јануару 2019. године, у 10 општина у Србији, и да су у њему учествовале 753 особе различитих генерација.

Истраживање је било усмерено на сагледавање обима и садржаја размене у погледу времена, новца, имовине, на основу чега би се дале препоруке за развој јавних политика.

Наташа Тодоровић и др Милутин Врачевић из ЦКС и социолог Градимир Зајић представили су податке истраживања о размени и ставовима младих, средовечних и старијих.

Што се тиче међугенерациске размене, знатно је учесталија размена новца него подршке у активностима: 54 одсто прима или је примило новчану помоћ, 65 одсто је даје или је давало, а 25 процената прима или даје подршку у активностима. Све три генерације скоро равномерно дају новчану помоћ (63, 65, 69 одсто), али је млади примају више (70 одсто наспрам 44 код средње и 49 процената код старије генерације). Старији највише добијају подршку у активностима (40 одсто, наспрам 15 и 19 процената). У примању новца најприсутнија је редовна новчана помоћ, код све три генерације, а код старијих 26 одсто прима и финансијску помоћ за лечење. Редовна финансијска помоћ је, уз поклоне, и најдоминантнији облик давања новца. Када је реч о размени времена, чак 20 одсто старијих своју децу виђа ретко.

Уз процену да се 90 процената старијих у Србији у већој мери

ослања на породицу и да, према истраживању, 46,2 одсто њих има потребу за помоћи у кући (наспрам 13,8 одсто средовечних и 11,6 одсто младих), јасно је колико је важна међугенерациска подршка у неформалним услугама. Резултати говоре да испитаници у просеку током једног месеца добијају 328 часова подршке – као директну помоћ, помоћ у кућним пословима, помоћ око деце, у пословима око куће, транспорту и набавци, што по тржишној цени тих услуга износи 112.000 динара.

Охрабрује што 68 одсто младих, 80 одсто средовечних и 76 одсто старијих сматра да старији економски не оптерећују државу, али да је потребно наставити сарадњу и радити на повећању видљивости њихове улоге у друштву. Поред тога, 42 процента младих, 51 одсто средовечних и 58 одсто старијих је сагласно са тврдњом да млада становништво у својим двадесетим годинама доприноси економији земље, али да је потребно и промовисање младих јер није довољно препознат допринос њиховог неформалног рада и волонтирања.

Порука скупа пре свега јесте да су сузбијање стереотипа и поштовање веома значајни, те да је неопходно јачање социјалне кохезије.

Јелена Оцић

Драгоценно искуство неформалних помагача

Радионица „Индивидуални приступ и перспектива корисника“, одржана као интерактивна едукација 22. марта у Волонтерском сервису Звездара, имала је за циљ да оснажи волонтере Сервиса у кућним условима и у Саветовалишту за појединце и породице у примени принципа индивидуалног приступа потребама и могућностима сваког корисника. Едукатор радионице Радмила Урошевић, координатор Волонтерског сервиса Звездара, појаснила је да овакав приступ захтева додатни напор али и да се он увек врати са позитивним променама и сарадњом појединаца којима је подршка у свакодневном функционисању неопходна.

Комуникација је посебно важна у социјалној заштити, а када се, како истиче Радмила Урошевић, укаже поштовање корисницима, они отварају врата свог срца и ума.

– Треба подстаћи кориснике да буду активни. Када професионалци развијају неку будућу праксу највише информација се добија анкетирањем корисника, истраживањем њихових потреба. Права социјална заштита је одговор на потребе корисника, било да су у кући, на смештају у установама, где год се налазе, било да су старији, особе са инвалидитетом, деца са развојним проблемима – каже Радмила Урошевић. Она додаје да индивидуални приступ подразумева да за све што се предузима и чини мора постојати сагласност корисника, макар то била и заједничка шетња или одлазак у клуб.

Радмила Урошевић (лево): комуникација нарочито важна у социјалној заштити

Волонтер има задатак да покрене, мотивише корисника да нешто уради, макар и у свакодневним обичним активностима, те је подршка у кућним условима веома важна. Може се рећи да је волонтер тај који уноси спољни свет у живот особа које не могу да напусте своје домове.

Радмила Урошевић наглашава и значај вођења евиденције која ствара сигурност волонтерима и драгоцену је грађу у индивидуалном приступу.

Сви волонтери Волонтерског сервиса Звездара су компетентни јер су прошли обуку и инструктажу, а присутна је и супервизија. Знање и искуство волонтера је од суштинске важности. Кабинетски радници у систему со-

цијалне заштите увек пажљиво слушају драгоцену искуства оних који директно сарађују са појединцима, неформалних помагача, што и вуче струку напред.

Радмила Урошевић каже да се промена кроз задовољство корисника мери њиховим изгледом, понашањем, оним што говоре и кроз анкету.

– Човек мора да буде третиран као индивидуа са свим својим проблемима и потребама, и најбољи су ефекти када се развије индивидуални приступ. Активација корисника се базира на ресурсима те особе, а рад је најважнији у борби против досаде, усамљености, пасивности, депресије и лоших мисли. Оно што је препорука волонтера је препорука и за геронтодомаћице, професионалце у домовима. Концепт савременог социјалног рада значи стално, континуирано унапређивање квалитета живота корисника, али и знања, вештина волонтера. Тимски рад је позадина целе приче о подршци – наглашава она.

Сваки корисник пажљиво слуша волонтера јер су садржаји у животима најугроженијих суграђана често сиромашни или их и нема. Социјално искључене особе, наводи Радмила Урошевић, често забораве шта мисле, желе и осећају – човек се отуђи сам од себе. Зато су кључне речи мотивација и активација.

На радионици у Волонтерском сервису Звездара било је речи и о ризику од тога да се волонтер превише емоционално веже за корисника. Чак и код професионалаца постоји опасност тог типа, те су и помагачима потребни помагачи. Волонтери су најкориснији када нису емотивни, али само када показују уважавање и поштовање према кориснику.

Ј. Оцић

Урбани баштовани

На почетку још једног пролећа, Волонтерски сервис Звездара и Славица Ступарушић, новинарка „Политике“, волонтерка Сервиса и инжењер хортикултуре, 28. марта у Галерији „Миљковић“ организовали су бесплатну радионицу „Урбани баштовани“.

Практичним саветима и упутствима како у урбаним условима остварити однос са биљкама, који је увек лековит

и терапеутски, суграђанима свих генерација који су желели да науче или унапреде баштованске вештине, Славица Ступарушић је излагала о гајењу цвећа, зачинског и лековитог биља и њиховој вишеструкој користи за човека.

Циљ радионице је био да покаже да свако може да научи да гаји биљке и да од свог животног простора направи малу ботаничку башту у којој ће уживати, али имати и материјалну корист. Полазници су поучени како да промене и развијају однос према природном окружењу, да га улепшају и сачувају, а информације су биле пропраћене фотографијама добрих примера – како постати успешан и креативан баштован хобиста.

Након едукације, свим учесницима су уручени поклони у виду семенског материјала и флајера „Расадник савета“.

Бољи положај пензионера

Очекивања пензионера у 2018. години су једним делом реализована, пре свега захваљујући знатно повољнијим економским и финансијским условима у земљи, рекао је Милан Ненадић, председник Савеза пензионера Војводине, на трећој седници Скупштине СПВ, одржаној 12. марта у Новом Саду. Ненадић је навео да су пензије усклађене и боље повећане у односу на претходне године, тако да су покривене потрошачке цене, а остварен је и реални раст пензија. Такође, од октобра 2018. престао је да се примењује и Закон о привременом уређивању начина исплате пензија.

Председник СПВ је говорио о раду органа Савеза на остваривању пензионерских права, о социјалном положају пензионера, организационим питањима, сарадњи са удружењима, државним органима и другим организацијама.

– Савез се обраћао надлежним државним органима, најчешће у сарадњи са Савезом пензионера Србије, ради јединственог деловања и наступа према Влади Републике Србије, Министарству финансија и Министарству за рад, запошљавање, борачка и социјална питања, а давао је и предлоге у вези са даљим унапређивањем пензијског система. Удружења пензионера су сарађивала са локалним органима власти, који имају све више разумевања за помоћ и подршку удружењима. Остварена је добра сарадња са филијалама РФ ПИО, посебно у вези са спровођењем Правилника о друштвеном стандарду корисника пензија. На нивоу Покрајине, Савез је остваривао сарадњу са Дирекцијом ПФ ПИО у Новом Саду. Такође,

Обраћање Милана Ненадића присутнима

Покрајински секретаријат за културу пружао је донације за активности из друштвеног живота пензионера – навео је Ненадић.

Секретар Савеза пензионера Србије, Драган Петковић, захвалио је члановима СПВ на доброј сарадњи и сложио се са оценом Милана Ненадића да је евидентно поправљен економски положај пензионера јер је забележен реалан раст пензија. Он је информисао чланове Скупштине СПВ да је при крају изборни процес у Савезу пензионера Србије.

– У току је евидентирање кандидата, а затим ће Изборна комисија и Извршни одбор Савеза пензионера Србије дефинисати коначан предлог свих кандидата за органе и

руководећа места у Савезу. Они ће бити бирани на Изборној скупштини СПС у другој половини априла – рекао је Петковић.

На седници су усвојени и извештаји о раду и финансијски извештаји за 2018. годину, као и Програм рада за 2019, у коме је, између осталог, истакнуто да ће традиционална Смотра хорова Савеза, 16. по реду, бити одржана 6. октобра у Зрењанину.

Седници Скупштине СПВ присуствовали су и Миле Ђулибрк, помоћник директора Покрајинског фонда ПИО, представници осигуравајуће компаније ДДОР Нови Сад и Специјалне болнице „Меркур“ из Врњачке Бање.

М. Мектеровић

ГРАДСКА ОРГАНИЗАЦИЈА ПЕНЗИОНЕРА БЕОГРАДА

Изборна скупштина

Председник ГОП Београд Василије Белобрковић говори на Скупштини

Градска организација пензионера Београда одржала је 12. марта 2019. године други део Изборне скупштине, на којој су разматрани и усвојени Извештај о раду за 2018. годину, Извештај о финансијском пословању у истом периоду, Извештај Надзорног одбора, као и Финансијски план прихода и расхода за 2019. годину.

Присутни су посебно разматрали и испуњавање планираних активности из донете програмске оријентације за период од 2019. до 2022. године, као и задатке на реализацији онога што је планирано за 2019. годину.

Г. О.

Бесплатна обука за стотину неговатеља

У реконструисаном објекту Геронтолошког клуба Центар I у Суботици ускоро ће почети с радом Регионална академија за неговатеље. Геронтолошки центар Суботица у склопу пројекта пограничне сарадње са Хрватском и уз помоћ средстава ЕУ организовати бесплатну обуку за 100 неговатеља.

Шестонедељна обука првих 20 полазника након селекције кандидата биће реализована крајем априла. Програм за обуку неговатеља акредитовао је Републички завод за социјалну заштиту, а циљ саме обуке јесте решавање проблема дефицитарности неговатеља, као и покретање академије за неговатеље.

Академија за неговатеље резултат је пројекта под називом „Развој услуга социјалне заштите у оквиру регионалне геронтолошке мреже“ који се реализује у оквиру Интеррег-ИПА програма пограничне сарадње Србија–Хрватска. Партнери Регионалне академије неговатеља су Дом за старе и пензионере Апатин, као и домови за старије и немоћне из Осијека и Ђакова.

Вредност пројекта износи више од 500.000 евра и главна идеја јесте унапређење квалитета бриге о старима. У оквиру овог пројекта реновиран је и објект Геронтолошког клуба Центар I у Улици Петра Драпшина, а укупна вредност извршених радова је 138.000 евра.

Ненад Иванишевић, директор Геронтолошког центра Суботица, наглашава да је обука отворена за све грађане Србије.

– Сви грађани Србије који су пунолетни и још нису стекли услов за пензију могу да се

Са састанка са пројектним партнерима: Ненад Иванишевић најављује отпочињање обуке неговатеља

пријаве за обуку првих сто полазника. У наредним обукама моћи ће да се пријаве и особе које су стекле услов за старосну пензију, али не и инвалидски пензионери. Будући полазници треба да имају завршену најмање основну школу – то је основни услов аплицирања за ову обуку. Идеја је да по завршетку курса могу да се запосле у установама социјалне заштите на територији Севернобачког округа где је изражен недостатак неговатеља. Мада, са завршеним курсом неговатељи могу да се запосле и где год нађу слободно радно

место. Узрок дефицита овог кадра јесте миграција младих у иностранство, а поготово стручног особља за бригу о старима – објашњава Ненад Иванишевић.

Предвиђено је да академија убудуће буде стална и трајна, докле год буде било потребе за новим кадровима. Како додаје Иванишевић, у току су разговори са неколико високошколских институција у Србији, као и са неколико установа које образују одрасла лица, а у циљу да академија постане трајни део Геронтолошког центра.

Драгана Грујић

ОБРЕНОВАЦ

Коло српских сестара

Пре 20 година при обреновачкој цркви основано је Коло српских сестара, као резултат потребе да се помогне избеглицама које су у великом броју пристизале у Обреновац. Недавно се у Парохијском дому окупиле педесетак жена како би обновиле рад и дале нови замах активностима обреновачког Кола српских сестара „Света Петка“.

Говорило се о мисији ове хуманитарне организације и о активностима које би се спроводиле.

– Коло ће, у оквиру финансијских могућности, настојати да пружи помоћ онима којима је најпотребнија, у лековима и лечењу, храни и одећи, поклонима који трајније побољшавају животни стандард породица са већим бројем деце, старих особа и др. Приоритет ће бити угроженост и социјални статус тражилаца помоћи – нагласио је свештеник Немања Павловић.

За председницу обреновачког Кола српских сестара изабрана је Драгана Тон-

чић Ђукић, која је позвала суграђанке да им се придруже у што већем броју.

У међувремену ове хумане жене су извеле две акције помоћи социјално угроженим суграђанима. Драгану Јовановићу (76) из Уроваца, који живи без основних средстава за живот, поклонили су пакет хране и хигијенских средстава, огрев и нешто новца. Помоћ су добили и Основна школа „Љубомир Аћимовић“, деца са посебним потребама и Геронтолошки центар у Обреновцу.

М. Ашковић

РЕДОВНИ ИЗБОРИ У УДРУЖЕЊУ ПЕНЗИОНЕРА ГРАДА КРАЉЕВА

Од базе до скупштине

Извршни одбор Градског удружења пензионера у Краљеву расписао је средином марта редовне изборе у свим месним одборима пензионера (МОП) на територији Краљева. Истовремено, Извршни одбор је формирао и пет комисија за праћење ових избора.

У месним одборима избори се одржавају од 6. априла до 20. маја, а 22. јуна биће одржана Изборна скупштина Удружења. На Изборној скупштини изабраће се комплетно руководство и други органи Удружења пензионера града Краљева.

У складу са измењеним и допуњеним Статутом градског удружења, Извршни одбор је прихватио иницијативу о оснивању Окружног одбора удружења пензионера Рашког округа са седиштем у Краљеву. Уз краљевачке, Окружни одбор сачињаваће и делегати удружења пензионера из Врњачке Бање, Рашке, Новог Пазара, Сјенице

Са једне од седница Скупштине Удружења пензионера Краљева

и Тутина. У Окружном одбору краљевачке пензионере представљаће председник и секретар градског удружења.

Поред ових активности, у градском удружењу увелико се припрема и пригодна свечаност поводом 73. годишњице постојања удружења пензионера у Краљеву које је основано још 14. априла 1946. године, међу првима у Србији, па се тај датум обележава и као Дан Удружења.

На територији Краљева данас живи нешто више од 31.000 пензионера од којих градско удружење окупља чак 21.000 умировљених трудбеника.

Тим поводом, по вишегодишњој традицији, 14. априла биће одржана и свечана седница Скупштине Удружења која ће, с обзиром на тек расписане изборе, сасвим извесно имати и радни, а не само слављенички карактер.

Д. Стојић

УДРУЖЕЊЕ ПЕНЗИОНЕРА ЦРЕПАЈА

Подршка руководству

На недавној седници Удружења пензионера Црепаја усвојени су Финансијски извештај и Извештај о раду за 2018, као и Програм и Финансијски план за ову годину. Изражена је подршка досадашњем руководству и изабрана нова председница. Чланови удружења пензионера оценили су досадашњи рад као веома квалитетан.

За нову председницу Удружења пензионера Црепаја изабрана је Ђурђина Филиповић, која је говорила о активностима црепајског удружења прошле године и о плановима за ову годину. Поред набавке огрева и намирница по повољнијим ценама и на рате, удружење спроводи и друге активности. Четвртком и суботом чланови се окупљају у

просторији коју им је обезбедила месна заједница. Али, немају свој дом да би организовали сусрете са пензионерима из других градова, мада ни тај вид дружења није изостајао. Наиме, у сарадњи са колегама, у Ковачици организују редовне годишње сусрете и састају се и друже са пензионерима из Опова, Панчева, Јабукe, Ковачице, Сефкерина. Десеторо најсиромашнијих пензионера добило је по пригодан пакет (захваљујући сарадњи са Црвеним крстом). Црепајци организују давање крви и учествују у акцији „чеп за хедикеп“. Чланови удружења пензионера из Црепаје путовали су на излет у Бачку Тополу, Горњу Трeпчу, Голубац...

Захваљујући оваквим акцијама, ове године се повећао број чланова па их сада има 74 у удружењу.

И. Прец

ИЗБОРНА СКУПШТИНА
УДРУЖЕЊА ПЕНЗИОНЕРА
ЛЕСКОВЦА

Четврти пут председник

Удружење пензионера Лесковца, које има око 17.000 чланова организованих у 105 месних организација, једногласно је на Изборној скупштини по четврти пут изабрало за председника Братислава Здравковића (на слици). Њему су подршку дали сви месни одбори уз оцену да је удружење у минулој години постигло изузетне резултате, и да ће усвојени план за 2019. омогућити да

по својим активностима буде у самом врху пензионерских организација у Србији.

– Успешно се остварује наш приоритетни циљ, а то је омасовљење удружења. Чланарина се званично не убира, јер се потписивањем приступнице од пензија одбија по 30 динара месечно. Тако прикупљена средства се планирају, износе око шест милиона динара годишње и усмеравају се пензионерима који имају нижа примања – рекао је Здравковић на Скупштини. Он је нагласио да је највећи проблем, поред болести и усамљености, сиромаштво, јер су примања већине пензионера веома скромна.

У оквиру КУД „Пензионер“ активно ради осам секција. Удружење дотира излете и путовања својих чланова, а побратимљени су са удружењима пензионера из Перника, у Бугарској, али и са удружењима у Македонији и Словенији.

Удружење је са неколико бања потписало уговоре о боравку пензионера по повољним условима, а сваке године око 250 ветерана бесплатно користи бање по критеријумима ПИО фонда.

Д. Коцић

Уметност (не)познаје аутизам

Удружење „Краљевачки форум“, у сарадњи са Удружењем „Аутизам Краљево“ и Унијом организација ОСИ, још с краја прошлог лета осмислило је пројекат „Уметност (не)познаје аутизам“. До сада су реализовали петнаестак креативних радионица као подршку особама са аутизмом.

Циљ пројекта је коришћење предности уметничких радионица, па и саме уметности у раду са аутистичним особама, ради покретања и развијања њихове (не)вербалне комуникације и изражавања интелектуалних и емоционалних вештина. То су, до сада, прве радионице овог типа не само у Краљеву, него и у овом делу Србије.

Ликовни део тима се уз све то потрудио да на радионицама „пробуди и отвори“ унутрашњи свет особа са аутизмом.

– Два кључна аспекта су вештина комуникације и вештина стваралаштва – коришћењем разноврсних материјала за сликање, обликовање и моделирање. Уз стручни рад и праћење активности особа са аутизмом, радило се и на њиховом не само комуникативном него и стваралачком аспекту – каже Бојан Оташевић, уметник и НТЦ

васпитач (функционално учење кроз игру).

Један од главних циљева пројекта јесте да се потпомогне социјализација особа са аутизмом и њихова интеграција у друштвене токове, како би се равноправно укључили у друштвену заједницу.

Пројектне активности обухватиле су и излете и сликање

у природи, ликовне колоније афирмисаних сликара и продајну изложбу њихових радова, као и продајну изложбу радова самих учесника ликовних радионица - особа са аутизмом, а сав приход поново је уложен у одрживост ликовних радионица и по окончању овог пројекта. Уз „ликовњаке“ у раду ових радионица активно су учествовали и педагози и лекари који су константно и стручно пратили напредак у развоју особа са аутизмом.

Д. Стојић

НОВЧАНЕ ЧЕСТИТКЕ МАЈКАМА СА ВИШЕ ДЕЦЕ У НЕГОТИНУ

Подстицај рађању

Мајкама које су прошле године родиле треће, четврто, пето или шесто дете, из буџета општине Неготин и овог 8. марта уручене су поклон честитке у појединачном износу од по 10.000 динара. Овакву честитку добиле су 44 Крајинке, што је 13 више него претходне године. Мајкама

За осмомартовске поклон честитке из локалног буџета издвојено је 440.000 динара, а мајке су на дар добиле и букете цвећа. Иначе, општина Неготин за подршку породицама издваја пет милиона динара, а разматрају се и додатне могућности. За сада право на бесплатан вртић има свако треће и наредно дете и тренутно га користе 74 породице, а бесплатну ужину прима 289 основаца из социјално угрожених породица. Годишња накнада незапосленим мајкама које су се породиле трећи и сваки наредни пут износи 5.000 динара

је овај новчани дар уручио Владимир Величковић, председник општине, који им је захвалио на храбрости показаној доношењем одлуке да увећају породице, посебно имајући у виду вишедеценијски негативни природни прираштај у општини Неготин.

месечно и такву помоћ прима 15 жена. Локална самоуправа обезбеђује и једнократну помоћ за новорођено дете: 30.000 за прво, 35.000 за друго, 40.000 за треће, 70.000 за двојке и 100.000 за тројке.

Ј. Станојевић

НИШ

Одржана седма „Питијада“

Традиционална манифестација „Питијада“ одржана је крајем марта у просторијама Куће старих заната у нишкој градској општини Пантелеј. Манифестација је добротворног карактера и организована је седму годину заредом уз свесрдну помоћ чланица Актива жена Ниш.

Реч је о својеврсном такмичењу у вештини припреме домаћих пита по старим али и савременим рецептима вредних домаћица, а манифестација се већ афирмисала као део завидне кулинарске традиције овог краја.

Поред такмичења и дегустације, ови изванредни домаћи производи сваке године се дају у добротворне сврхе, као и новчани прилози који су ове године намењени деци са Дауновим синдромом.

Љ. Г.

СЕВЕРЊАЧКИ МОДЕЛ СУЖИВОТА У СТАРИЈЕМ ДОБУ

Дом као велика породица

Становање под истим кровом, где свако има право на приватност, али и обавезу да својим радом допринесе функционисању заједнице

Дуговечност је бојжи дар, али то вреди под условом да квалитет живота омогућава да уживате у својим годинама, радо истиче, са ауторитетом познаваоца, Ева Пиевента из организације СИТРА, Финског фонда за иновације, где се бави питањима унапређења бриге о старијима.

Финска је земља развијена и богата, очекивани животни век њених грађана је 84 године, али податак да близу трећине популације чине старији од 60 година сигнализира да ће у блиској будућности трошкови за потребе тог дела становништва постати озбиљан изазов за буџет.

Управо пре неколико недеља, на најаву евентуалних смањивања давања, у Парламенту се дигла бура, опозиција је реаговала инсистирањем да су стандарди већ опали и да се о старијима не води рачуна, у капацитету и на нивоу како грађани очекују да то буде у данашњој Финској.

Ако то сада још није случај, ма како опозиција била оштра у критици (довољно је споменути националне пензије и социјално осигурање широког спектра), Ева Пиевента упозорава да ће до 2030. опслуживање потреба старијих у складу са досадашњим моделом збрињавања у домовима, превазићи могућности привреде и да је неопходно да се хитно изнађу начини за ефикасно пружање помоћи и услуга корисницима који остају у својим кућама.

Заправо, искуства и анкете, не само у Финској већ генерално, показују да старији људи по правилу желе да остану тамо где су и живели, у познатој и присној амбијенту. Невољно одлазе у институционални смештај који се углавном сматра, нажалост, последњом животном станицом.

Не мора увек тако да буде. Занимљив је модел суживота који Финци почињу да примењују, а осмислили су га Швеђани још осамдесетих година. То је место где људи живе као код своје куће само што нису сами. А и то је ствар избора. Засад постоје два стамбена комплекса тог типа намењена људима средње и старије доби, први на ободу

Хелсинкија (подигнут 2006) и други (2015) у самом граду, у старој луци. У Шведској је један, у Стокхолму, подигнут још 1987.

Како пише у личној карти ових објеката, названих и „самоуслужним“ јер станари сами воде бригу о свему, на бази заједништва и поделе дужности, подстицај за овакав подухват у Финској дале су жене. Финци су, објашњава се, нација која после Јапанаца стари најбрже у свету, али у нека друга времена, све до средине деведесетих, проблем је био мање видљив, јер је друштво било издашније у мерама социјалне заштите и старања. Онда су се ствари промениле, услед економске депресије многи видови

простор за рекреацију, две сауне, још неколико пратећих просторија и велику кровну терасу за уживање.

У приземљу је остава са бицикле, јер су Финци, независно од година, спортски активни, поготово када је реч о „бициклирању“ и скијању. Кад је већ о годинама реч, просечна старост у Котисатами је 67 година, а распон од 54 до 80, док је старосни минимум за „улазницу“ 48 година.

„То није класични дом за старе“, објашњава један станар, чији опис читамо у пропратном тексту на сајту. „Осим што водимо бригу о својим становима, имамо дежурства за чишћење заједничких просторија и обављање

других послова. Заједно кувамо и заједно обедујемо. Такав стил живота одговара људима који желе да имају контролу над својим животом, али и да уживају у заједништву и активности са својим суседима.“

Други каже: „Дивно је придружити се већ формираној заједници, као великој породици, где можеш да будеш сам са собом кад хоћеш, а такође увек имаш људе око себе... Не бих желео да будем деци на терету. И они су срећни због мене што сам нашао такав дом.“

Из свега што је набројано, а много тога је и прескочено, лако је закључити да ово није јефтин

животни пројекат. У то је уложено много новца. Котисатами је у власништву приватне корпорације, чији акционари чине већину чланова заједнице станара (за разлику од шведског примера где је зграду подигла општинска стамбена фирма, и даље је поседује и даје у најам).

С тим на уму, неком ко ово чита може се учинити да је то прича с друге планете. Тешко применљива и поновљива у неким скромнијим условима. Али, није тако.

Основну вредност представља оно што нема цену. Без сауна, скупих реквизита, свакојаким помагала која чине дан лакшим и испуњенијим. Ипак, бити део заједнице, живети у блиском контакту с другим људима, узајамно се помагати, делити заједно време и простор јесте оно што даје смисао животу. И то управо онима који у својим позним годинама мисле да ништа више нема смисла.

Д. Драгић

Више и другачије од класичног дома: комплекс Котисатами у Хелсинкију

помоћи су ускраћени, а додатни терет бриге о временским ближњима пао је на породице. Највише на жене.

Суочене са проблемом под својим кровом, али и у окружењу, неколицина њих основала је 2000. године Удружење активних сениора с циљем промовисања концепта заједничког становања (свакако не у значењу актуелног код нас после рата – једна породица, једна соба), у извесном смислу као облик модерне комуне, а по узору на постојећи шведски модел.

Идеја је наишла на добар одзив и пробурила ентузијазам за нова креативна трагања. Мада, суштински концепт је исти. Слична су и архитектонска решења. Објекте у Хелсинкију пројектовао је исти тим, само што је ова новија грађевина, позната по имену Котисатами, нешто већа. Има девет спратова са 63 стана различитих величина, заједничку кухињу, трпезарију, библиотеку,

Сингапурска лабораторија

Економија постојано расте, друштвени ред мултиетничке заједнице је импресиван, али се град-држава у југоисточној Азији суочава са тешко решивим проблемом: људи су све старији

На невеликом острву – само 720 квадратних километара – стратешки изузетно позиционираном да буде капија између Тихог и Индијског океана, Британци су 1819. основали трговачку колонију. Она је потом постала део Малезијске Федерације, да би 1965. одатле изашла као независна држава.

То је, у најкраћем, „крштеница“ Сингапура, данас једне од најпросперитетнијих земаља света. Нешто мање од шест милиона његових становника имају просечан приход „по глави“ од 95.000 долара, по чему премашују сваку од појединачних чланица G-7, клуба развијених индустријских демократија.

О сингапурском економском и друштвеном чуду написано је много књига у којима је објашњено како је тамо најпре успостављен друштвени ред између његова три конститутивна народа, дијаспоре три нације: Кине, Малезије и Индије (односно Индијског потконтинента), како је у номинално демократском систему успостављена једнопартијска владавина Партије народне акције, а надасве, како је извојеван свеукупни преображај у економску силу упркос чињеници да на сопственој територији Сингапурци немају ниједан природни ресурс, па ни воду за пиће.

Сингапуру данас може само да се завиди на свему (осим на клими: топла је и влажна, са две монсонске сезоне): ефикасно се прилагодио економији 21. века, себи обезбедио место у глобал-

ној подели рада и данас убира плодове који су обезбеђени далековидом политиком и социјалним консензусом,

Сингапур се међутим данас ипак суочава са једним тешко решивим проблемом: становници су све старији.

Једна од благодети националног просперитета је продужење животног века, који је достигао импресивних 85,5 година, по чему је Сингапур трећи на свету.

Пензијски систем је стабилан, свеобухватан и одржив. Почива само на једном стубу, вишенаменском социјалном фонду које обезбеђује како пензијско, тако и здравствено и стамбено осигурање (у њему је данас акумулирано око 400 милијарди долара). Пуни се тако што послодавци као свој допринос уплаћују 17 одсто од бруто плате (док запослени не наврши 55 година, када се то смањује на 7,5 одсто), док радници у исту сврху одвајају 20 одсто (што се после навршених 55 такође смањује на 7,5 одсто).

У пензију се може са навршене 62 године, али је најновији тренд да је пензионисање само формално: све је више оних који настављају да раде, што је не са-

мо њихов избор, него и потреба целе сингапурске економије.

Сингапур, наиме, припада групи азијских земаља које демографски трендови стављају на велика искушења.

Статистички, са просечном старошћу становништва од 40,5 година (поређења ради, наша је, према истом извору, Уједињеним нацијама, 40,2), Сингапур је ни млада ни стара нација, премда се креће према потоњем.

Прошле године број становника старијих од 65 први пут је изједначен са бројем оних млађих од 15 година. Није тешко погодити у ком смеру ће се овај однос развијати.

Разлог је што Сингапурци све дуже живе и имају све мање беба: стопа рађања, која је 2015. износила 1,24, прошле године ја пала на 1,2. Познат као земља која је својеврсна друштвена лабораторија, Сингапур ипак није успео да заустави негативан демографски тренд, који је, као и другде, својеврсна временска бомба.

Засад се, међутим, већа пажња посвећује ургентнијем проблему: обезбеђивању радне снаге неопходне сингапурским компанијама, с обзиром на то да је на снази политика

ограничавања прилива економских имиграната, нарочито у услужном сектору. Недавно су, наиме, смањене квоте које одређују колико странаца може да буде ангажовано у односу на број запослених Сингапураца и оних са сталним боравком.

У овогодишњем буџету предвиђени су већи издаци за субвенционисање рада сениора – оних који су испунили услове за пензионисање, али се опредељују да продуже свој радни век.

Такви су у ствари добродошли на тамошњем тржишту, јер су већ квалификовани за своје послове, док су истовремено, због поменутих субвенција које иду и до 30 одсто зараде, исплативији.

Данас је тако радно активно чак 27 одсто такозваних пионира, оних који се још сећају британске владавине. Један од мотива да се ради дуже свакако је и чињеница да је Сингапур једно од најскупљих места за живот на планети.

Оно што се у овом погледу дешава у „сингапурској лабораторији“, с посебном пажњом се прати пре свега у двема азијским нацијама које се носе са сличним демографско-економским проблемима, Јапану и Јужној Кореји.

М. Бекин

ОПШТИНСКО УДРУЖЕЊЕ ПЕНЗИОНЕРА У ЧАЈЕТИНИ

Пропутовали пет хиљада километара

Општинско удружење пензионера у Чајетини веома је активно. Пензионери окупљени око овог удружења путују, друже се, учествују на разним такмичењима, културним и спортским догађањима. Прошле године су успешно реализоване све активности – организовано снабдевање огревом, испорука пакета помоћи угроженим пензионерима, спровођење лекарских прегледа, генерацијска дружења и учешће на олимпијади трећег доба. Формирана је и фолклорна секција која тренутно броји 25 чланова, а недавно јој се

прикључила и певачка група „Распевани Златибор“.

Удружење је прошле године обрадило 81 захтев за бањско лечење, а право на рехабилитацију о трошку Фонда ПИО добило је 27 пензионера. Пензионери се највише радују дружењима и излетима, а има и оних који себи могу да приуште и летовање.

– Прошле године смо били на 24 дружења, на које је путовало 947 пензионера. Превалили смо око 5.000 километара. Били смо и на мору, у Ђеновићима (на слици), где је прошле године летовало 38 пензионера. Ове године

људи се прилично интересују за летовање и спискови се већ праве – истиче председник УП Чајетина, Славко Пантовић.

Он је нагласио да ће удружење наставити да спроводи планиране активности међу којима је и мноштво нових предвиђених планом за 2019. годину. Ове године, на пример, први пут ће бити спроведена акција пошумљавања која ће се реализовати у сарадњи са младима из локалних спортских клубова. Председник удружења је указао на добру сарадњу са локалном самоуправом.

Д. Росић

ЗРЕЊАНИН

Више чланова у МОП „Доситеј Обрадовић“

Месна организација пензионера „Доситеј Обрадовић“ из Зрењанина одржала је почетком марта редовну Годишњу скупштину у просторијама Градског удружења пензионера. Скупу су присуствовали многобројни гости, међу којима је био и Душко Радишић, помоћник градоначелника Зрењанина и почасни члан ове организације. Он је пензионерима поручио да могу и надаље очекивати подршку локалне самоуправе у реализацији бројних активно-

Душко Радишић и Ахмо Пељто

сти Удружења. Присутнима се обратио и Славко Шућуровић, председник Градског удружења пензионера Зрењанин, који их је информисао о Плану рада ГУП-а у 2019. години и најавио наставак реконструкције

осталих просторија Удружења, након што је обновљена Сала за састанке.

Ахмо Пељто, председник МОП-а, поднео је Извештај о раду организације у претходној години и План рада за 2019, који су чланови једногласно прихватили, као и Извештај о материјално-финансијском пословању у прошлој години. Пељто је говорио и о најзначајнијим активностима које је удружење имало у 2018. години, а истакао је и да је њихов добар рад привукао и нове чланове, па су им се у претходном периоду прикључила 54 нова члана.

М. М.

ГОДИШЊА СКУПШТИНА
ПЕНЗИОНЕРА У ЈАГОДИНИ

Брига за социјално угрожене

На годишњој Скупштини Удружења пензионера Јагодине разматран је извештај о раду за прошлу годину и план рада за наредни период. Председник Удружења, Часлав Ђорђевић (на слици), посебно се осврнуо на поклањање пажње социјално угроженим пензионерима, као и на бригу о сваком по трошеном динару.

– Да би Удружење остварило постављене циљеве, укључујући разне врсте помоћи, екскурзије и забаве, значајним средствима помаже нам локална самоуправа, затим Фонд ПИО и јагодински Црвени крст – истакао је Ђорђевић. Прошле године 175 најугроженијих пензионера добило је пакете помоћи. У доделу новчане помоћи коју је омогућила Скупштина града Комисија за социјална питања укључила је 100 пензионера. Удружење се бавило захтевима за бањски опоравак, набавком огрева, а нису заборављени ни излети и забаве. Пензионери су учествовали на Олимпијади трећег доба, а посете другим удружењима и њихова гостовања у Јагодини донели су нова познанства, навео је Ђорђевић.

Посебно се водило рачуна о члановима на селу, па су тако сређене просторије за рад месних организација у Рибару, Лозовику, Винорачи, Мајуру, Ракитову и колонији Ђурђево брдо. Захваљујући средствима локалне самоуправе, сређено је двориште и паркинг простор испред Дома пензионера, а за наредну годину планира се комплетна реконструкција свих просторија.

Јагодинско удружење броји око три хиљаде чланова и увелико је кренуло са активностима за ову годину: подела пакета социјално угроженим пензионерима, помоћ око набавке огрева, превентивне здравствене контроле... Новина је организовање одласка у бањска лечилишта или на Златибор уз ваучере које додељује Влада Србије.

Поводом Дана жена одржана је скромна свечаност, јер су жене и најбројније и најангажованије у Удружењу.

А. Ђорић

Радне акције и шлингерај

Ковиљка Бајић, пензионерка из Руме, у раној младости је имала велику љубав према радним акцијама, а касније велику страст према шлингерају, која и данас траје.

Данас, у 89. години, живи сама на првом спрату зграде у центру, не може да силази свакога дана „доле“ у град, али зато свакога дана седа за машину и везе. Углавном столњаке, али и друго ако затреба. Каже да радови нису квалитетни као у време док је била млађа, али се и даље сви љубитељи белог веза одушевљавају њеним рукотворинама. Некада су из њене „радионице“ излазили везени комплети, хаљине, блузе, ношње за културно-уметничко друштво и све друго што се замислити могло, тако да на изложбама нису изостајале награде.

– Раније сам од веза могла и да зарадим неки додатни динар уз плату или пензију, а данас столњаке, углавном, поклањам пријатељима. Они су срећни када их добију, а ја када видим њи-

хово задовољство – истиче ова пензионерка.

Међутим, имала је и паузу у раду. Пре пет година остала је без сина, када је затворила машину и престала да везе. Све до прошлог децембра, када јој је доктор, због здравствених тегоба на које се дуго жалила, „прописао“ да поново седне за машину. И показало се да је тај лек био благотворан.

– Вез не могу да оставим, седим за машином два, три, па и четири сата, ако је потребно нешто да завршим – каже везиља и не диже поглед са шлингераја.

И, одједном, прича је са белог веза скренула на радне акције, на које је као омладинка одлазила са Славонскобродском бригадом. У сусрет првом априлу, Дану омладинских радних акција, присетила се тих дана.

Градила је, како је казала, Нови Београд.

Сећа се свих детаља, двомесечног рада у лето 1949. године и дружења. И једне акцијашке песме „... две су пруге готове, ал то није доста, градићемо Београд, да буде ко Москва...“

– Чувам ударничку значку и сву документацију до које сам дошла о изградњи Новог Београда. Ми акцијаши смо поносни на чињеницу да се на факултетима архитектуре широм Европе изучава изградња појединих објеката у Београду, свих оних које су саградили омладинци сврстани у око 1.000 бригада – нагласила је пензионерка израђујући најновији столњак.

И на крају, још само једно питање – како остати тако виталан и бистрог ума у 89. години.

– Увек сам водила умерен живот, нисам пушила, пазила сам шта једем, а ни данас никада не претерујем и највише једем воће и поврће – закључила је Ковиљка Бајић.

Г. Вукашиновић

СЕЛИМИР МАРКОВИЋ ИЗ НИША ТРИДЕСЕТ ГОДИНА БЕСПЛАТНО БРИНЕ О СПОМЕНИКУ НА ЧЕГРУ

Домаћин и чувар

Селимир Марковић (74) више од три деценије, без накнаде, брине о историјском спомен-комплексу на брду Чегар код Ниша где се 1809. године одиграла чувена битка. Надахнуто и са много емоција

Марковић посетиоцима прича о јунаштву српске војске и херојству војводе Синђелића и његових сабораца од чијих су погубљених глава Турци сазидали Ћеле кулу са намером да заплаше народ.

– Трудим се да моја прича буде занимљива, посебно деци, да буде едукативна и да са овог историјског места оду са јачим осећањем патриотизма и поноса на наше претке – каже Марковић, домаћин и чувар споменика и историјског наслеђа Чегра.

За тридесет година волонтерског рада на Чегру Селимир је написао књигу „Чегарски бол“ у издању Народног музеја из Ниша. Књига је доживела неколико издања и захваљујући бројним туристима доспела у многе градове света.

Као чувар нашег културно-историјског наслеђа које превазилази локални карактер,

Селимир Марковић је ове године добио најзначајније признање града Ниша, награду „11. јануар“, што је, како каже, круна његовог рада.

Иначе, споменик на Чегру годишње обиђе око 20.000 посетилаца тако да би ове године Селимир Марковић требало да дочека шест стотина хиљада госта. **Љ. Глоговац**

ЛЕСКОВАЦ

Ево руке, пријатељу, шести пут

Лесковачки „Клуб пријатеља“, који делује у оквиру удружења пензионера града на обалама Ветернице, целодневним програмом поводом Младенаца, а у сусрет пролећу, обележио је шесту годишњицу успешог рада. Клуб са великим успехом предводи Мирослава Добреновић.

На овогодишњој лесковачкој манифестацији учествовале су музичко-поетске и фолклорне секције припадника трећег доба из Куршумлије, Бољевца, Смедеревске Паланке, Ниша, Врања, Књажевца, Прокупља, Благаца, Сврљига, Гаџиног Хана, Власотинца, Пирота, Лебана и града домаћина, Лесковца (на слици).

Била је то прилика да се међусобно размене досадашња искуства у развоју културно-уметничког аматеризма код припадника трећег доба. Клуб пријатеља у Лесковцу има око хиљаду активних чланова.

– Сви они настоје да се наши старији суграђани у сатима самоће не осете одбаченим. Наша рука пријатељства и бриге за њих је увек испружена – каже Мирослава Добреновић, иницијатор овог прелепог дружења старих.

Т. С.

КИКИНДА

Недеља жена

Међународни дан жена, 8. март, у Кикинди је обележаван целе седмице низом културних манифестација, а није изостао ни традиционални Кикиндски сајам уникатних рукотворина.

У Дому пензионера одржана је традиционална прослава Дана жена (на слици). И ове године чланови „Сунчане јесени“, изводећи сопствени програм, честитали су колегицама њихову светковину. Уручили су им пригодне поклоне, а оне су узвратиле закуском коју су саме зготовиле. Креативна секција је, поред поклон-честитки, аранжирала и столове. Одштампане су и илустроване поруке и комплименти у част припадница нежног пола.

С. З.

ЗРЕЊАНИН

Даме добиле каранфиле, али и медаље

Градско удружење пензионера Зрењанин организовало је поводом обележавања Осмог марта, Дана жена, у СЦ „Партизан“ у Зрењанину такмичење у пикаду и дружење за колегице из Удружења. Учествовале су 63 пензионерке, активисткиње ГУП Зрењанин, које су се такмичиле у појединачној конкуренцији у пикаду. Такмичење је отворио Славко Шућуровић, председник ГУП Зрењанин, уз присуство спортске легенде Зрењанина, кошаркаша Чедо Новчића, управника Центра.

Учеснице такмичења са руководством ГУП Зрењанин

На такмичењу је победила Ибојка Кукола, из Мужље, другопласирана је била Драгица Ђурин, из Зрењанина, а трећепласирана Ержебет Салма, такође из Мужље. Судјиски посао беспрекорно су обавили чланови Удружења војних пензионера Зрењанин. Непосредни организатор такмичења био је Карољ Салма, координатор за спорт у ГУП Зрењанин. Свим пензионеркама су уручени каранфили, а дамама које су оствариле најбоље резултате у спортском делу манифестације додељени су пехари, медаље и дипломе.

М. М.

БЕЛЕ ВОДЕ

Резултати очекивани

Месна организација пензионера Беле воде труди се да својим члановима омогући што богатији културно-забавни живот, да се друже, помажу и да буду солидарни.

Ових дана одржана је редовна Скупштина на којој је чланство упознато са резултатима рада у прошлој години. Из извештаја се види да су сви задаци успешно извршени. Организовани су бројни излети, уручивана помоћ, помагано је болесним члановима, дружило се уз песму и игру.

Једини приход који има ова месна организација јесте чланарина, али и од тих средстава бази остаје само трећина, док остатак иде Општинском одбору. Ипак, без обзира на такве тешкоће, расположење је овде увек на изузетно високом нивоу.

М. Р.

СВРЉИГ

Осмомартовска изложба

Поводом Међународног дана жена у просторијама Удружења пензионера Сврљиг Актив жена поставио је изложбу домаће радиности. Изложбу чине традиционални одевни предмети, радови чланица Актива и они које су преузеле од својих бака и прабака.

У оквиру међугенерациске сарадње изложбу су посетили малишани из предшколске установе „Полетарац“ у Сврљигу. Ову јубиларну, десету изложбу домаће радиности отворио је Миленко Петровић, председник Удружења пензионера Сврљиг, који је честитао празник женама. У име локалне самоуправе присутне је поздравила Татјана Лазаревић, председница СО Сврљиг. У Клубу удружења организована је и прослава Осмог марта.

О мајци и празнику писали су ученици ОШ „Добрила Стамболић“ у Сврљигу. На литерарном конкурс са темом „Мајка“ победила је Ана Васиљевић, ученица четвртог разреда. Циљ и смисао манифестације која постоји већ 17 година јесте афирмација жене, мајке, домаћице, раднице, исказана кроз писану реч.

С. Ђ.

КРАГУЈЕВАЦ

Песничко дружење

Крагујевачко удружење пензионера „Аеродром“ приредило је осмомартовско песничко дружење са изложбом ручних радова вредних жена. Председница удружења пензионера, Даница Тошић, поздравила је присутне и пожелела им леп и дуг живот, као и да им сваки дан буде као тај, испуњен љубављу и пажњом.

Своје радове посвећене женама читали су Мирослав Барјактаревић и Слађана Илић. Дружење је протекло у пријатној атмосфери уз песму, смех и понеки афоризам.

Д. Т.

БАЈИНА БАШТА

Славило се на два места

Удружење пензионера Бајине Баште пригодно је обележило 8. март, Дана жена. Три дана раније, прославу је уприличио и Месни одбор пензионера из Костојевића.

– Окупило се 99 пензионера из Костојевића и околних места. Било је и Бајинобаштана и гостију из Удружења пензионера из Љубовије и Братунца. Било је то лепо дружење уз вечеру, пиће, музику и песму – каже Зорица Тадић, председница Месног одбора пензионера Костојевићи.

Ипак, централна свечаност одржана је баш осмог марта у Бајиној Башти (на слици). Учествовало је 400 пензионера из Ужица, Љубовије, Братинца, Власенице, Сребренице, Милића и Бајине Баште.

– Потрудили смо се да будемо прави домаћини и све даме су добиле скромне поклоне – каже Неђо Ракић, председник Удружења пензионера Бајине Баште.

М. А.

ГРАЧАНИЦА

Нови почетак

Процењује се да у Грачаници и околини, односно на централном Косову, има око три хиљаде пензионера. Нажалост, они су последњих неколико година углавном били неинтегрисани чланови друштвене заједнице.

Почетком фебруара 2019. одлучено је да пензионери обнове свој рад и одрже седницу, како су је сами назвали, консолидације својих редова.

На Оснивачкој скупштини Удружења пензионера Грачанице усвојени су Статут и програм рада до краја маја ове године, као и програм изборних активности. Изабран је и Управни одбор од седам чланова, а за председника и овлашћеног заступника изабран је Веско Стојковић.

Обнављањем активности и организационом консолидацијом, пензионери Грачанице и околине стварају себи услове за активну старост и потпуну интеграцију у друштвену заједницу. Организовани на начелима солидарности и хуманости, чланови Удружења допринеће сопственом и свестраном збрињавању свих пензионера, на свим нивоима.

Приступнице за чланство досад је потписало више од 120 пензионера, а како је у међувремену пристигло и решење о упису у Регистар удружења АПР, очекује се да у наредном периоду дође до још масовнијег учлањења у Удружење пензионера Грачанице.

В. С.

Прво оставински поступак

М. Л., Ђуприја: Недавно ми је преминуо отац који је био пензионер. Занима ме када ћемо моћи да подигнемо неисплаћени износ његове пензије.

Одговор: Сва имовина, па и неисплаћене пензије по смрти корисника, предмет је оставинске расправе, и припада законским наследницима, што подразумева спровођење оставинског поступка, како је законима и регулисано.

Фонд поступа у складу са решењем о наслеђивању. Дакле, доспели, а неисплаћени износи пензија који припадају кориснику до његове смрти, исплаћују се наследнику који је утвр-

ђен правноснажним оставинским решењем надлежног суда.

По окончању оставинске расправе, потребно је доставити оставинско решење служби исплате пензија у надлежној филијали Фонда која је вршила исплату пензије, затим пензијски чек, копију личне карте лица коме ће се извршити исплата доспелих неисплаћених пензија и податке о броју текућег рачуна законског наследника на који треба извршити уплату.

Породична пензија

В. Л., Врање: Имам 59 година живота и око седам година уплаћеног радног стажа. Живим сам, незапослен сам и нисам ожењен, а више од 15 година сам чувао непокретну мајку која је недавно умрла. Она је примала пољопривредну пензију и накнаду за туђу помоћ и негу. Имам ли право на породичну пензију?

Одговор: Према Закону о ПИО, породичну пензију по смрти родитеља могу да остваре деца која су на школовању, а најкасније до

навршених 20 година живота ако похађају средњу школу, односно 26 година живота ако похађају високошколску установу.

Исплата пензије у иностранству

И. Т., Пријепоље: Да ли пензионер који живи у Немачкој може да прима новац у некој од тамошњих банака? Шта је потребно од докумената?

Одговор: Корисницима пензија и новчаних накнада из пензијског и инвалидског осигурања са пребивалиштем ван територије Републике Србије, Фонд врши исплату на девизни рачун који пензионер отвори код пословне банке у држави у којој има пребивалиште. Након добијања решења о

оствареном праву на пензију, потребно је да корисник Фонду достави попуњен образац Захтева за исплату ван територије Србије, уз који треба приложити копије решења о праву на пензију/новчану накнаду, доказа о пребивалишту, доказа о држављанству и податке о банковном рачуну.

Право на помоћ и негу другог лица

Д. Л., Ниш: Дуго већ болујем од дијабетеса, а пре неколико година сам прешла на инсулин који примам два пута дневно. Имам ли право на новчану накнаду за туђу помоћ и негу, односно да ли имам икакво право будући да сам оболела од овог обољења?

Одговор: Право на новчану накнаду за помоћ и негу другог лица има осигураник и корисник пензије коме је због природе и тежине стања повреде или болести утврђена потреба за помоћи и негом за обављање радњи ради задовољења основних животних потреба. Потреба за помоћи и негом другог лица постоји код лица које је непокретно, или које због тежине и природе трајних

болести и болесног стања није способно да се самостално креће ни у оквиру стана уз употребу одговарајућих помагала, нити да се само храни, облачи и да одржава основну личну хигијену. Право на ову накнаду имају и слепа лица која су изгубила осећај светлости са тачном пројекцијом и лица која постижу вид са корекцијом до 0,05, као и особе које су на дијализи.

ВИ ПИТАТЕ „ГЛАС ОСИГУРАНИКА“ ОДГОВАРА

Исплата пензије искључиво на текући рачун

М. Ј., Бор: Недавно сам добио решење о пензионисању. Уз решење сам добио и обавештење да треба да предам број текућег рачуна на који желим да ми се уплаћује пензија. Дали могу да се одредим да ми се пензија шаље на кућну адресу?

Одговор: Почев од 1. јануара 2019. године, у складу са изменама Закона о ПИО, исплата пензије се врши искључиво на текући рачун. Нови пензионери, они који после 1. јануара треба да приме прву пензију, потребно је да надлежној филијали која је донела решење доставе потврду банке у којој је отворен текући рачун или пуномоћје којим се овлашћује лице за пријем пензије, како би им пензија била уплаћена на текући рачун.

У случају да подносилац захтева, односно будући пензионер, не достави потврду банке о текућем рачуну, Фонд неће исплаћивати пензију. После 1. јануара 2019. године, корисник пензије, коме се исплата врши на текући рачун, не може изабрати исплату на кућну адресу или испоручну пошту.

Опширније о овоме писали смо у последњем прошлогодишњем броју „Гласа осигураника“ (бр. 12, 31. децембар 2018).

Може ли се из инвалидске у старосну пензију

Б. К., Лозница: Инвалидски сам пензионер и следеће године пуним 65 година. Да ли ћу тада моћи да предам захтев за старосну пензију пошто имам довољно стажа осигурања?

Одговор: Одредбама Закона о ПИО није предвиђено да корисници инвалидске пензије, када напуне године живота потребне за остваривање права на старосну пензију, могу да остваре право на старосну пензију. Међутим, уколико се деси да кориснику инвалидске пензије она у међувремену буде укинута, јер је на контролном прегледу констатована

промена у здравственом стању, односно ако се утврди да нема више потпуног губитка радне способности, нема сметњи да он оствари право на старосну пензију када испуни за то законом прописане услове.

Пензија, и инвалидска и старосна, јесте лично право чија висина зависи од укупно остварене зараде и навршеног пензијског стажа осигураника.

Право на рад иностраних пензионера

Ј. Р., Ђуприја: Да ли као корисник иностране пензије имам право да заснујем радни однос у Србији и хоће ли то утицати на даљу исплату моје пензије?

Одговор: Корисници иностраних пензија који желе да се запосле, или да обављају самосталну делатност у Србији, имају обавезу да о томе обавесте надлежног носиоца осигурања у држави чију пензију користе. У таквим случајевима, препоручује се корисницима да се са надлежном стручном службом носиоца осигурања

чију пензију користе консултују у вези са тим да ли им запошлење у Србији утиче на коришћење пензије из те државе. Ту информацију могу да добију и непосредно од представника иностраних носилаца осигурања на саветодавним данима које Републички фонд за пензијско и инвалидско осигурање редовно организује.

СКАНДИНАВКА

АУТОР: ЛОВИЧИЋ	РАЗВРСТАВАЊЕ	ОБРАЗЛАГАЊЕ	ШАТОРСКА КУЋИЦА	РЕЧНО ОСТРВО	ПРЕКО ДАНА, ПО ДАНУ	ПЕСНИЧКИ УКРАС
ВРСТА ПОТЕЗА У ШАХУ						
ГРАД И ЛУКА У ИРАНУ						
РЕКА У ДАЛМАЦИЈИ						
ГРАДУ ФРАНЦУСКОЈ				УДРУЖЕЊЕ ФИЛАТЕЛИСТА (СКР.) ЖДРЕБИЦЕ		
РАДНА ЗАЈЕДНИЦА (СКР.)			ОЗНАКА ЗА ОБИМ ОМОТАЧ		СИМБОЛ КИСЕОНИКА СТ. ЕГИПАТ. ПИСАЦ	
КАТАЛОН. ПИСАЦ ГАБРИЈЕЛ						
ВЕСТ, НОВОСТ						
РЕКА У СЛОВЕНИЈИ						НАША СТАРИЈА ФИЛМСКА ГЛУМИЦА
ИНДИЈАН. СКУПИНА У САД						
ЖЕНСКО ИМЕ				КОЊ У ПЕСМИ ЈЕДНАКОСТИ		
СУТОН, СУМРАК					ОЗНАКА ЗА АЛТ ОСТРВО (МН.)	
ОЗНАКА АУСТРИЈЕ		ЈАПАНСКИ РЕВОЛУ- ЦИОНАР, СЕИТИ	ГРАДУ ШПАНИЈИ ПЉАЧКА			
ЉУЉАТИ						
ОСНОВНА МЕРА						
ГЛАС ОСИГУРАНИКА	ИРА (ОДМИЛА) ГРАДУ РУСИЈИ					
ВЕЛИКИХ ОЧИЈУ						ОКОТ, НАКОТ
УМАЊЕНО					ОЗНАКА ЗА КАРАТ ОЗНАКА ЗА ЛЕСОТО	
СЈАЈ, СВЕТЛИНА						
ПРЕДЛОГ: ПРЕМА			ОСТРВО НА ЈАДРАНСКОМ МОРУ			

ОСМОСМЕРКА

Д	Г	Е	Н	Е	Р	А	Л
Л	Р	О	И	Р	А	М	Н
Д	А	Ж	Б	И	Н	А	Р
О	Ш	Т	А	Р	И	Ј	Е
Р	А	Т	Р	В	А	А	Т
А	К	С	А	О	А	Д	Р
Н	А	Ц	К	П	П	И	А
Ж	Л	Е	Е	А	И	Д	К
А	А	Н	Р	Р	Д	Н	Т
Д	М	А	Т	С	И	А	О
А	Ф	Т	А	Р	А	К	Р

ГЕНЕРАЛ, ГРАШАК, ДАЖБИНА, ДРЖАВА, ИСТАМ, КАРАБИН, КАРТЕР, МАРИО, НАИВАЦ, КАНДИДА, КАРАТ, МАЛАКА, НАРОД, ОБРАДА, ОРАНЖАДА, ОШТАРИЈЕ, ПАРАФ, ПОРТАЛ, СКАДАР, СЦЕНА, ТАНЕЦ, ТРАКТОР, ЦЕРИК, ШАКАЛ, ШТАПИН.

СУДОКУ

7	6		5	3		4		8
8			4			6	3	
	3	2		1	6		5	
	7			4	1			9
3		4			2	1		6
9			7			3	4	
	2		1	9			6	
	8		6			2		5
6		9		5	8		1	3

Празна поља у квадратима треба попунити бројевима, тако да сваки ред, свака колона и сваки 3x3 квадрат мора да садржи бројеве од 1 до 9.

РЕШЕЊЕ - СКАНДИНАВКА: покада, Абдадн, Эрмања, Ган, уф, рз, о, о, Алмар, новина, Ижца, Чејени, Ања, ат, вене, а, а, Гоп, чихати, еталон, Ирица, окати, мање, к, светло, ка, Ист. СУДОКУ: 761, 539, 427, 631 - 432, 816, 957 - 276, 341, 589 - 354, 982, 176 - 918, 765, 342 - 527, 193, 864 - 183, 674, 295 - 649, 258, 713.

Да ли сте знали ...

– да се 22. априла широм света обележава Међународни дан планете Земље као подсетник да нам наша планета и њени екосистеми

дају живот и као упозорење на опасности које прете животу на Земљи, биљним и животињским врстама? У овом догађају сваке године учествује око 190 земаља и више од милијарду људи, чинећи Дан планете Земље највећом грађанском акцијом на свету.

– да је овај дан први пут обележен 1970. године, када је амерички сенатор Гејлорд Нелсон дошао на идеју да на тај начин покуша да укаже на важне

еколошке проблеме и на значај њиховог решавања? На тога је подстакла еколошка катастрофа великих размера – изливање нафте у Санта Барбери у Калифорнији 1969. године.

– да је према најпрецизнијем израчунавању до сада, укупан број врста на Земљи процењен на око 8,7 милиона – 6,5 милиона врста на копну и 2,2 милиона у океанима?

– да је тренутно у науци познато око 400.000 врста васкуларних биљака, од којих је око 369.000 врста (или 92 одсто) цветних биљака? Годишње се открива око 2.000 нових биљних врста али су истовремено многе на рубу изумирања – научници тврде да је 21 проценат свих биљних врста вероватно угрожен изумирањем.

– да су људи претераним ловом успели да истребе путничког голуба, најнасељенију врсту птица на планети? Последњи

примерак врсте која је некада бројала пет милијарди угинуо је у Зоолошком врту у Синсинатију (САД) 1914. године.

– да су међу 36 приоритетних врста које се сматрају најугроженијим од изумирања албатроси, поларни медведи, гигантске панде, тигрови, али и кактуси,

неке врсте орхидеја и чувена лековита биљка женшен? Научници тврде да је 99 одсто врста које су у опасности угрожено људским активностима – климатским променама, уништавањем станишта, илегалним ловом итд.

Молим за реч

Добио сам отказ 1. априла. Нажалост, није била првоаприлска шала.

Ако сте пропустили жени да купите цвеће за 8. март, морате да је преварите 1. априла.

Пензионерима је пролеће мало каснило. Почело је тек 25. марта кад су добили пензију.

Лепо је кад човек може мирно да спава. Али не на послу.

Да се није појавио фејсбук, књига би и даље била најбољи друг.

Нуде нам лекове за притисак. Дајте нешто против притиска.

Унуци подједнако воле баку и деку, ако им је иста пензија.

Наталитет опада. Роде опет штрајкују.

Драга, послаћу ти две поруке да те волим, чим поправим мобилни.

Ђаци жељно очекују реформу школства, ако ће бити укинуте јединице.

Мењам странке, девизе, ТВ канале, ставове, брзине у колима... Укратко – висококвалификовани мењач.

Човек је човеку ријалити.

Кад сестра из дома здравља оде у Немачку, као да ми је отишао род рођени.

Дејан Патаковић

Бранимир Николић Бранели

Екссеси

Језик мржње није вештачки језик.

Клупко је почело да се измотава.

Наши камелеони се рекламирају у свим могућим бојама.

Заједнички живот је већ екссесна појава.

Људи су уникати који служе као потрошни материјал.

Вукосава Денчић

Доскоци

Кућа без пензионера је као торта без шлага.

И кад останемо без струје, ми се жалимо управи водовода.

Не долази ђаво непозван. Долази по своје.

У Србији се умире мушки. Без посла и лекова.

Ко живи у црној садашњости, нека гледа ружичасту телевизију.

Раде Ђерговић

Дијалог

Јака воља и смрт одлаже!

Разговарам сам са собом. Увек сам преферирао дијалог!

Афоризам је велико у малом.

Рад је од човека створио пензионера.

Уложићу све на једну карту. Највероватније авионску.

Боље је изгубити памет него апетит.

Ћутањем сам све рекао.

Радмило Мићковић